

Zestawienie uwag i wniosków złożonych w trakcie opiniowania i udostępnienia społeczeństwu projektu uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Dokument, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi	Uzasadnienie
1.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka	<p>Projekt dokumentu jest nadmiernie obszerny, przy czym sporą część tej objętości stanowią treści skopiowane z innych dokumentów, jak np. na str. 112 - 128 projektu przytoczono skopiowany fragment dokumentu pn. „Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”. W tym przypadku, wystarczające byłoby wprowadzenie odesłania do Rozdziału nr 10 dokumentu, który opublikowany jest na ogólnodostępnej stronie Ministerstwa Klimatu i Środowiska. To samo tyczy się cytowania powszechnie dostępnej wiedzy jak np. wpływ warunków meteorologicznych na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń, str. 23-30, opis oddziaływania zanieczyszczeń (str. 37-45) czy też mapki nie przedstawiające żadnego zróżnicowania przestrzennego (np. rys. 6, 7, 9, 11). Cel takiego postępowania nie jest jasny, a ponieważ teksty źródłowe są łatwo i powszechnie dostępne – wystarczyłoby umieszczenie w tekście omawianych dokumentów odpowiednich odesłań czy podanie wartości liczbowych odnoszących się do całego obszaru. Pozostawienie w projekcie cytowanych ww. treści, utrudnia poruszanie się po dokumencie i wyszukiwanie istotnych z merytorycznego punktu widzenia informacji.</p>	Nie uwzględniono	<p>Istotną cechą Programu ochrony powietrza powinna być jego czytelność dla mieszkańców.</p> <p>Zgodnie z art. 91 ust. 9b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm.) opracowany przez zarząd województwa projekt programu ochrony powietrza powinien uwzględniać cele zawarte w innych dokumentach planistycznych i strategicznych, w tym w krajowym programie ochrony powietrza, wojewódzkich programach ochrony środowiska i regionalnych programach operacyjnych.</p> <p>Umieszczenie w tekście odesłań do dokumentów skutkowałoby brakiem przejrzystości Programu i dostępności szerokiej grupie społeczeństwa.</p>
			<p>Projekt programu ochrony powietrza został opracowany z powodu wystąpienia w 2021 r. przekroczeń norm stężeń pyłu zawieszonego (frakcji PM10 oraz PM2,5), benzo(a)pirenu oraz ozonu w powietrzu atmosferycznym na terenie strefy</p>	Uwzględniono	Dokonano uzupełnień w dokumencie.

		<p>aglomeracja łódzka. Jako główną przyczynę przekroczeń norm stężeń pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu określono „nadmierną emisję z dużych obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej, niepodłączonej do sieci ciepłej, powodowaną opalaniem węglem kamiennym” (tabele nr 3-5), a w przypadku ozonu – warunki meteorologiczne. Niestety, w tekście dokumentu trudno znaleźć uzasadnienie takiej diagnozy – a jest ona kluczowa z punktu widzenia realizacji przedmiotowego programu. Dotyczy to w szczególności ozonu – z dokumentu nie wynika, jak kształtowały się jego stężenia poza strefą, a w konsekwencji – czy emisja z terenu strefy mogła mieć wpływ na wystąpienie przekroczeń, czy też nie. Warto też zwrócić uwagę, że o wystąpieniu przekroczeń decydują nie tyle sumaryczne wartości emisji prekursorów, co jej rozkład dobowy i roczny, w korelacji z warunkami meteorologicznymi. Jakkolwiek w tekście rozdziału 4, poświęconego prezentacji danych o emisji, zawarte zostały pewne komentarze wskazujące na dominującą rolę sektora komunalno-bytowego w emisji pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu na terenie strefy, nie został on podsumowany odpowiednimi konkluzjami dotyczącymi diagnozy przyczyn występowania przekroczeń ani potencjału działań możliwych do podjęcia na terenie strefy.</p>		
		<p>Na str. 59-62, w rozdziale 3.1 „Źródła emisji zanieczyszczeń dla strefy aglomeracja łódzka w 2021 r. Emisja napływowa”, wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza przedstawione w tabelach nr 16-19 są zawyżone w stosunku do danych przekazanych przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (zwany dalej „KOBiZE”) do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (zwanego dalej „GIOŚ”) na potrzeby przygotowania raportu „Oceny rocznej jakości powietrza za 2021 r.”. Wskazane w projekcie programu ochrony powietrza wartości emisji zanieczyszczeń powietrza stanowią ok 120-140% emisji przedstawionej przez KOBiZE (w przypadku SNAP 05 dane zawyżone o ok. 250%).</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>W celu określenia emisji napływowej i określenia jej wpływu na obszar aglomeracji łódzkiej, założono, że wszystkie źródła emisji, które leżą na obszarze gminy znajdującej się w obrębie 30 km od granic analizowanej strefy, w całości oddziałują na obszar analizy. W obliczeniach uwzględniono sumę emisji ze źródeł znajdujących się w obszarze całej gminy, nawet jeśli tylko część gminy leży w obszarze 30 km od granic strefy.</p> <p>W związku z powyższym założeniem,</p>

					<p>w tabelach 16-19 znajdują się dane o nieznacznie zwiększonej emisji zanieczyszczeń z poszczególnych kategorii SNAP.</p> <p>W zakresie SNAP 05 - Wydobycie i dystrybucja paliw kopalnych, dokument przedstawia wyższą emisję zanieczyszczeń niż dane przedstawione w dokumencie Ocena jakości powietrza za 2021 r. ponieważ w emisji napływowej uwzględniono obszar odkrywki Szczerców, który zgodnie z danymi przekazanymi przez KOBiZE do GIOŚ, znajduje się na terenie gminy leżącej w granicach 30 km od granic strefy i charakteryzuje się bardzo wysoką emisją pyłu.</p>
			<p>Na str. 63-88, w rozdziale 3.2 „<i>Źródła emisji zanieczyszczeń dla strefy aglomeracja łódzka w 2021 r. Emisja ze strefy aglomeracja łódzka</i>”, wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza przedstawione w tabelach nr 20-23 są na ogół zgodne z wartościami przekazanymi przez KOBiZE do Oceny Rocznej za 2021 r.; różnice mieszczą się w zakresie 5%, na ogół nie więcej niż 1-2%.</p>	Nie uwzględniono	<p>Wskazane w uwadze dane zostały opracowane na podstawie danych przekazanych przez KOBiZE do GIOŚ. Nieznaczne rozbieżności mogą wynikać z zaokrągleń programu obliczeniowego wykorzystywanego do celów analizy emisji.</p>
			<p>W rozdziale 3.4 „<i>Analiza dotycząca standardów emisyjnych dla instalacji spalania paliw od 1 do 50 MW</i>” wyjaśnienia wymaga:</p> <p>a) na str. 108, jaki konkretnie dokument Komisji Europejskiej został uwzględniony w analizach, o których mowa w zdaniu: „<i>Przeprowadzona analiza uwzględnia najlepsze techniki BAT udostępniane przez Komisję Europejską...</i>”, gdyż dla branży energetycznej zostały opublikowane konkluzje BAT dotyczące dużych (od 50 MW), a nie średnich (1-50 MW), źródeł spalania paliw,</p>	Uwzględniono	<p>W treści dokumentu dodano informacje o drugim z analizowanych dokumentów, który został poddany analizie tj. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (Dz. U. UE.</p>

		<p>b) na str. 109 zdanie „Dla emisji punktowej, pozyskane dane z KOBiZE nie zawierają informacji w zakresie ładunku zanieczyszczeń NMLZO, zatem nie ma potrzeby wykonywania analizy.”. W Krajowej bazie o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji, prowadzonej przez KOBiZE, podmioty korzystające ze środowiska mogą wprowadzać dane na temat rocznej emisji NMLZO. Dane na temat emisji NMLZO są także przekazywane na potrzeby modelowania wspierającego roczną ocenę jakości powietrza, chociaż nie dla wszystkich źródeł. Nie jest zatem jasne dlaczego na potrzeby opiniowanego programu ochrony powietrza, dane na temat emisji NMLZO ze źródeł punktowych nie zostały pozyskane.</p>		<p>L. z 2015 r. Nr 313, str. 1).</p> <p>Uzupełniono źródło informacji.</p> <p>Zweryfikowano otrzymane dane oraz dane wejściowe do modelu obliczeniowego. Zgodnie z przekazanymi danymi, źródła punktowe dla których określono wartość emisji NMLZO zostały uwzględnione w modelu obliczeniowym, co oznacza, że uwzględniono je w Programie. Dokonano korekty w dokumencie.</p>
		<p>Rozdział 5 część I, poświęcony miał zostać omówieniu możliwych do podjęcia działań, a tymczasem stanowi zasadniczo kompilację informacji zawartych w istniejących dokumentach, nie wnosząc przy tym żadnej konkretnej informacji dedykowanej strefie aglomeracji łódzkiej.</p>	<p>Częściowo uwzględniono</p>	<p>Przeredagowano tytuły rozdziałów 5 i 7.</p>
		<p>Pierwsza część rozdziału 6 sprowadza się do wyliczenia regulacji prawnych i informacji mających charakter ogólny, które posłużyły do określenia tzw. scenariusza bazowego. Niestety, metoda konstrukcji tego scenariusza nie została wyjaśniona. Przedstawiono jedynie informację, że „Konstrukcja scenariusza bazowego opiera się na matematycznym wyznaczeniu zmian emisji substancji objętych Programem w oparciu o prognozy zawarte w wymienionych wyżej publikacjach”. Nie zostały też podane konkretne wartości liczbowe wyników tych obliczeń – stąd też nie jest możliwa ocena wiarygodności konkluzji.</p>	<p>Uwzględniono</p>	<p>Na podstawie danych przekazanych przez KOBiZE do GIOŚ z uwzględnieniem wpływu określonych założeń w przytoczonych publikacjach, zostały oszacowane wartości stężeń zanieczyszczeń możliwych do osiągnięcia w wyniku realizacji działań scenariusza bazowego. Dokonano uzupełnienia w dokumencie poprzez przedstawienie danych i opisanie metodyki do wyliczeń.</p>
		<p>Druga część rozdziału 6, omawiająca tzw. scenariusz redukcji, sprowadza się do niepodpartego żadną argumentacją stwierdzenia, że „w celu osiągnięcia poziomu docelowego w aglomeracji łódzkiej niezbędne byłoby ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego opartego o węgiel i drewno przynajmniej o ok. 35% dla PM10, ok. 40%</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>W ramach scenariusza redukcji określono wymaganą dodatkową wielkość redukcji emisji zanieczyszczeń. Wymagana redukcja emisji została wyznaczona za pomocą modelowania</p>

			<p>dla PM_{2,5} oraz ok. 60% dla B(a)P". Brak danych do oceny prawidłowości tezy.</p>		<p>rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. Metodą kolejnych przybliżeń (obniżenie emisji rocznej) wyznaczono taką wielkość emisji, która nie będzie powodować występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu na terenie strefy. W celu osiągnięcia poziomu docelowego w strefie łódzkiej niezbędne byłoby ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego opartego o węgiel i drewno, które pozwoli na osiągnięcie redukcji stężeń przynajmniej o ok. 35% dla PM₁₀, ok. 40% dla PM_{2,5} oraz ok. 60% dla B(a)P w stosunku do roku bazowego. Wartość powierzchni została wskazana w harmonogramach realizacji jako wymagany efekt rzeczowy (rozdział 7.3). Z wykorzystaniem wskaźników redukcji emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu określono, jaki efekt przyniesie zmiana urządzeń na wskazanej w harmonogramie powierzchni.</p> <p>Działania mające na celu zminimalizowanie stężeń wynikające z redukcji emisji zostały poparte przeprowadzoną analizą stężeń zanieczyszczeń, której wyniki zostały przedstawione w tabeli 32. Szacunkowe poziomy tła regionalnego, miejskiego i lokalnego</p>
--	--	--	---	--	--

					w obszarze przekroczeń średniorocznego oraz 24 godzinnego stężenia w strefie aglomeracja łódzka.
			Na str. 133 znalazło się zdanie „ <i>Na terenie strefy aglomeracja łódzka zlokalizowanych jest 59 źródeł spalania paliw (MCP), dane te uzyskano z rejestru Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE)</i> ”. W tym miejscu należy podać datę pozyskania tej informacji, gdyż rejestr MCP ulega cyklicznej aktualizacji, w związku ze stałym przekazywaniem do KOBiZE danych przez organy ochrony środowiska.	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia w dokumencie, poprzez wskazanie daty pozyskania informacji.
			Opis działań naprawczych, zawarty w rozdziale 7, zawiera głównie zalecenia ogólne (np. „ <i>budownictwo energooszczędne i pasywne</i> ”, „ <i>ograniczenie emisji niezorganizowanej w procesach przeróbki kopalin na obszarach zakładów przeróbczych i kopalni odkrywkowych</i> ”, „ <i>edukacja ekologiczna</i> ”). Jedyne konkretne dane zostały wskazane w harmonogramie, gdzie m.in. umieszczono przewidywane koszty realizacji działań naprawczych – łącznie niespełna 38,5 mln PLN do końca 2026 r. Niestety, nie podano w jaki sposób dokonano tych oszacowań, stąd też – ponownie – nie można ocenić ich wiarygodności.	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia w dokumencie, poprzez opisanie w podrozdziale 7.1 kwestii dotyczących efektywności ekologicznej i ekonomicznej.
			Projekt nie zawiera wyliczeń uwiarygodniających skuteczność programu i możliwość spełnienia norm dzięki realizacji bliżej niesprecyzowanego „ <i>scenariusza redukcji</i> ”. Rozdział 7 części V, zatytułowany „ <i>Stężenia zanieczyszczeń w powietrzu wyznaczone na podstawie modelowania</i> ” zawiera jedynie opis modelu i wskaźniki błędu – nie ma tu, podobnie jak i w pozostałej części projektu, podanych wyników obliczeń efektów realizacji scenariusza redukcji.	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia w dokumencie, poprzez opisanie w rozdziale 6 zagadnień dotyczących efektów realizacji scenariusza redukcji.

		<p>Na str. 147, w pkt 2, w pierwszym akapicie usunąć:</p> <p>a) słowa „<i>jak najdłużej</i>” w zdaniu „<i>W przypadku udzielania dofinansowania do zakupu urządzenia na paliwo stałe, beneficjent jest zobowiązany do stosowania jak najdłużej paliwa o parametrach dopuszczonych przez producenta kotła, co również powinno podlegać weryfikacji (np. na podstawie faktur zakupu paliwa).</i>”,</p> <p>b) zdanie „<i>Użytkowanie takiego paliwa powinno odbywać się, jeśli beneficjent ma dostęp do takiego paliwa w czasie użytkowania urządzenia.</i>”. Wyjaśnić należy, że stosowanie paliw o odpowiednich parametrach umożliwia osiągnięcie niższej emisji ze spalania paliw w urządzeniach grzewczych spełniających wymagania ekoprojektu. W przypadku stosowania paliw o nieodpowiednich parametrach, nawet w ww. urządzeniach, nie będzie możliwe osiągnięcie zamierzonego efektu, jakim jest zdecydowane ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza ze spalania paliw stałych w gospodarstwach domowych, a tym samym poprawa jakości powietrza na obszarach, na których stwierdzane są przekroczenia norm jakości powietrza. Należy wskazać, że podstawowym celem dofinansowania do zakupu nisko- i zeroemisyjnych urządzeń grzewczych jest osiągnięcie znacznej redukcji emisji na danym obszarze. Na wielkość emisji z tych źródeł ciepła ma wpływ nie tylko samo urządzenie, ale w znacznym stopniu także jakość paliwa, a dodatkowo stan przewodów kominowych i sposób użytkowania urządzenia. Nie jest zasadne zatem określanie w programie ochrony powietrza warunków jak w przytoczonych zdaniach (punkt a i b). Tym bardziej, że sformułowanie: „<i>jeśli beneficjent ma dostęp do takiego paliwa w czasie użytkowania urządzenia</i>” jest bardzo niejednoznaczne, co może być szeroko interpretowane i prowadzić do nadużyć.</p>	Uwzględniono	Dokonano korekt w dokumencie.
--	--	---	--------------	-------------------------------

		<p>Na str. 153, w tabeli nr 34:</p> <p>a) w wierszu „Opis działania”, zakres działań określony w pkt 2 nie jest zgodny z nazwą działania, która brzmi: „Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów”, ani też z celem działania, jakim jest „Przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dot. ochrony powietrza”. Zakres działań został ograniczony jedynie do kontroli przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach oraz przestrzegania zakazu wypalania traw i łąk. W wyliczeniu nie została uwzględniona kontrola przestrzegania przepisów dotyczących ochrony powietrza, jak np. uchwały antysmogowej, w zakresie urządzeń do celów grzewczych.</p> <p>b) w wierszu „Działanie obejmuje” wymieniony jest „sektor handlowy, usługowy oraz mieszkaniowy (SNAP 0202)”, a powinno być „sektor handlowy, usługowy oraz mieszkaniowy (SNAP 02)”.</p>	Uwzględniono	Dokonano korekt w dokumencie.
		<p>Na str. 171, w rozdziale 7.7 „Ocena zmian jakości paliw wykorzystywanych do celów wytwarzania energii elektrycznej i ciepła oraz do celów transportowych, dopuszczonych do użycia w strefie aglomeracja łódzka”:</p> <p>a) w zdaniu „Dla średnioenergetycznego źródła spalania (zwanego dalej MCP) o mocy cieplnej od 1 do 5 MW przewiduje się zmianę struktury paliw...”, słowo „średnioenergetycznego” powinno się zastąpić słowem „energetycznego”.</p> <p>b) w rozdziale brakuje informacji na temat zawieszenia norm jakościowych dla paliw stałych i oceny wpływu tej sytuacji na realizację celów programu ochrony powietrza. Odstąpienie od wymagań dla paliw stałych po raz pierwszy zostało przyjęte w drodze rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U.</p>	Częściowo uwzględniono	<p>W odniesieniu do uwagi określonej w lit. a) dokonano korekty w dokumencie.</p> <p>W odniesieniu do uwagi określonej w lit. b) należy wskazać, że Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. 2022, poz. 1351), zostało przedłużone do dnia 31 grudnia 2023 r. natomiast projekt uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza</p>

		2022, poz. 1351), a ostatnio zostało po raz kolejny przedłużone do dnia 31 grudnia 2023 r. (Dz. U. 2023, poz. 1494).		i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka przewiduje, że uchwała wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. W związku z powyższym nie jest zasadne zamieszczanie informacji na temat zawieszenia norm jakościowych dla paliw stałych w dokumencie.
		Str. 14 - Wśród aktów prawnych stanowiących podstawę do przygotowania programu ochrony powietrza brakuje dyrektywy 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu – do uzupełnienia.	Uwzględniono	Dokonano korekty w dokumencie.
		Str. 17 (Tabela nr 1) - W tabeli podana została łączna liczba osób poniżej 5 roku życia - 37 015 osób, natomiast na str. 32 (Tabela nr 3) jest to już liczba - 97 314 osób. Uwaga ta dotyczy Tabel 3-6 (str. 32-36) – konieczność weryfikacji przyjętych wartości.	Uwzględniono	Dokonano korekty w dokumencie.
		Str. 63-88/3.2 - Wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza przedstawione w tabelach nr 20-23 są na ogół zgodne z wartościami przekazanymi przez KOBIZE do Oceny Rocznej za 2021 r. Różnice mieszczą się w zakresie 5%, na ogół nie więcej niż 1-2% - proponuje się ponowną weryfikację przedstawionych w tabelach nr 20-23 wartości wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza.	Nie uwzględniono	Przedmiotowe dane zostały opracowane na podstawie danych przekazanych przez KOBiZE do GIOŚ. Nieznaczne rozbieżności mogą wynikać z zaokrągleń programu obliczeniowego wykorzystywanego do celów analizy emisji.
		Str. 114 - W tekście dokumentu przywołano nieaktualny akt prawny: „...rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 września 2002 r. w sprawie nadania inspektorom Inspekcji Ochrony Środowiska uprawnień do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego (Dz.U. z 2002 r. nr 151 poz. 1253, ze zm.)” – rozporządzenie uchylone (Dz.U 2022 r. poz. 1843) – konieczność dokonania odpowiedniej zmiany w tekście.	Nie uwzględniono	Brzmienie zapisu zostało zaczerpnięte z obowiązującej Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 roku.

			Str. 123 - Wykreślić tekst „ <i>tablice informacyjne</i> ” z nazw działania GIOŚ – konieczność dokonania odpowiedniej zmiany w tekście.	Nie uwzględniono	Brzmienie zapisu zostało zaczerpnięte z obowiązującej Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 roku.
			Str. 149 – W tabeli nr 31, w wierszu: „ <i>Sektor, którego dotyczy działanie</i> ” wpisano: Komunalno-bytowy (SNAP – 0202), tymczasem wydaje się, że działanie dotyczy nie tylko spalania paliw w mieszkalnictwie (SNAP 0202), ale spalania paliw we wszystkich małych źródłach poniżej 1MW, czyli w całym SNAP 02, obejmującym także spalanie paliw w sektorze usług i rolnictwie – proponuje się ponowna weryfikację przedstawionych w tabelach treści.	Uwzględniono	Dokonano korekty w dokumencie.
			Str. 178, 180, 185 - Zmienić link w punkcie „2) b. i” dotyczący powiadomienia na: https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/3/overruns/0 Usunąć podpunkt „ii. wios.lodz.pl pod linkiem: https://www.wios.lodz.pl/Komunikaty,47 ” – konieczność dokonania odpowiedniej zmiany w tekście.	Uwzględniono	Dokonano korekty w dokumencie.
		Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka	Str. 19 (pkt. 6.3) - Zamienić „ <i>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w ramach PMŚ monitoruje pomiar przez sieć stanowisk pomiarowych</i> ” na „ <i>Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) w ramach PMŚ wykonuje pomiary jakości powietrza za pomocą sieci stanowisk pomiarowych</i> ” – konieczność dokonania odpowiedniej zmiany w tekście.	Uwzględniono	Dokonano korekty w dokumencie.
2.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych	Rozdział 6 prognozy za wyjątkiem punktu 6.3 winien dotyczyć terenu strefy aglomeracji łódzkiej, dla której sporządzono projekt dokumentu, a nie całego terenu województwa łódzkiego. Na podstawie uzyskanych informacji oraz planowanych działań ujętych w projekcie dokumentu przeprowadzić w rozdziale 10 prognozy analizę i ocenę wpływu ustaleń projektu dokumentu na poszczególne	Uwzględniono	Dokonano korekty rozdziałów 6 i 10 dokumentu.

		dla strefy aglomeracja łódzka	komponenty środowiska w obszarze strefy aglomeracji łódzkiej.		
			Prognoza winna zawierać identyfikację jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych występujących w obszarze projektu dokumentu na podstawie obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300) i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335).	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia dokumentu w rozdziale 6.6 Gospodarowanie wodami.
			W opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi w tabeli 21 i 24 rozdziału 10 prognozy należy ująć oddziaływanie działań zaproponowanych w projekcie dokumentu na formy ochrony przyrody na terenie strefy aglomeracji łódzkiej.	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia dokumentu.
		Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka	W rozdziale 10 prognozy mowa jest o działaniach polegających na likwidacji dzikich wysypisk odpadów, które nie zostały ujęte w działaniach projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wskazuje na możliwość rozważenia wprowadzenia do projektu dokumentu działania polegającego na likwidacji dzikich wysypisk odpadów.	Częściowo uwzględniono	Dokonano korekty zapisów prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka.
		Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka	Prognozę oddziaływania na środowisko należy uzupełnić w zakresie streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o oś w taki sposób, aby rozdział ten odnosił się do najistotniejszych informacji zawartych w poszczególnych rozdziałach prognozy."	Uwzględniono	Dokonano korekty streszczenia dokumentu.
3.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych	UCHWAŁA NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka wprowadza ograniczenia	Nie uwzględniono	Zakaz palenia w kominkach dotyczy jedynie palenisk niebędących jedynym źródłem ciepła. Projekt programu ochrony powietrza dla

		<p>dla strefy aglomeracja łódzka</p>	<p>eksploatacji urządzeń na odnawialne paliwa stałe spełniających wymogi ekoprojektu w tzw. dni smogowe.</p> <p>Projekt aktualizacji Programu Ochrony Powietrza powiela ten i inne błędy UCHWAŁY NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r.</p> <p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>POP ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z</p>		<p>strefy aglomeracja łódzka przewiduje wdrożenie zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania tylko w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, o których mowa w Planie działań krótkoterminowych (PDK). PDK jest wdrażany w ściśle określonych sytuacjach tj. w przypadku wystąpienia przekroczenia lub ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, a więc w sytuacjach, mogących zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców. Zatem przedmiotowe ograniczenie ma charakter czasowy. Wprowadzenie zakazu pozwoli uniknąć dodatkowej emisji substancji do powietrza i spełniające wymogi ekoprojektu również są źródłem zanieczyszczeń do powietrza. Rozporządzenie dot. ekoprojektu określa minimalny standard urządzeń grzewczych które muszą spełniać aby mogły zostać wprowadzone i użytkowane na rynku UE. Powyższe nie oznacza, że urządzenia takie nie powodują zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>Delegację prawną stanowi pkt 1 ppkt. 1 załącznika do rozporządzenia z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159) – „Przykłady</p>
--	--	--------------------------------------	---	--	--

		<p>urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji w strefie aglomeracja łódzka. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a wkrótce będą to tylko kominki ekoprojektowe, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe.</p> <p>Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on</p>	<p>możliwych działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu działań krótkoterminowych” gdzie wskazano, iż działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji powierzchniowej mogą polegać na czasowym zakazie palenia w kominkach jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym.</p> <p>W 2022 r. Komisja ds. środowiska Parlamentu Europejskiego przegłosowała poprawki dotyczące ograniczenia dotacji za produkcję zielonej energii powstającej w wyniku spalania biomasy leśnej. Poprawka zakłada że pierwotna biomasa drzewna nie będzie już dotowana. Mianem pierwotnej biomasy leśnej określane jest drewno pozyskane bezpośrednio w lasach i wykorzystywane przez branżę energetyczną do produkcji zielonej energii.</p> <p>Spalanie biomasy wiąże się z ryzykiem niespełniania przez nią jakościowych parametrów zwłaszcza dot. wilgotności.</p> <p>Wskazane w Programie ochrony powietrza działania naprawcze polegające na redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW przewiduje z</p>
--	--	---	---

		<p>ograniczenia eksploatacji kominków.</p> <p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi. W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym. Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to:</p> <p>1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1flQc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika</p>	<p>zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych węglem piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu.</p> <p>W Planie działań krótkoterminowych (Poziomy 2 i 3) dla działania dot. zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania określony zostanie wyjątek od zakazu, poprzez dodanie zapisu, że zakaz „nie dotyczy sytuacji, gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna na skutek awarii”.</p> <p>Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2023 r. Sygn. Akt IV SA/Wa 771/23 dot. stwierdzenia nieważności uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. nr 115/20 w przedmiocie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu nie jest prawomocny zatem nie może stanowić obowiązującej wykładni dla przytoczonych kwestii. Jednak należy zauważyć, że plan działań krótkoterminowych w strefach województwa mazowieckiego dotyczy zakazu korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej, podczas gdy w</p>
--	--	--	--

		<p>Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>W opinii IChPW (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) kominki spełniające wymogi ekoprojektu wpisują się w trend rozwojowy urządzeń OZE minimalizujących negatywne oddziaływanie na jakość powietrza i są rekomendowane szczególnie w miejscach narażonych na pojawienie się tzw. epizodów smogowych.</p> <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego. Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego</p>		<p>dokumencie dla strefy aglomeracja łódzka w przypadku zakazu palenia w kominkach nie został ograniczony rodzaj spalanego paliwa. Ponadto w przypadku Planu działań krótkoterminowych w strefach woj. mazowieckiego zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej dotyczy działań dla Poziomów 1, 2 i 3 co w praktyce powoduje, iż zakaz ten obowiązuje przez kilka miesięcy w roku podczas gdy czas trwania zakazu korzystania z kominków na terenie strefy aglomeracja łódzka wynikający z ogłoszenia wystąpienia Poziomów 2 lub 3 i zwykle nie przekracza kilkunastu dni.</p> <p>W rozdziale 7.2 pkt 2 „Prowadzenie edukacji ekologicznej” wskazano, iż działania powinny obejmować promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych, a także przewodów kominowych.</p>
--	--	---	--	--

		<p>są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych.</p> <p>W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny. Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>POP wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet). Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie. Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą</p>		
--	--	--	--	--

			<p>wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii. W tym kontekście cały POP jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii. Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględniać promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p>		
4.	Osoba fizyczna	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka	Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.	Nie uwzględniono	Zakaz palenia w kominkach dotyczy jedynie palenisk niebędących jedynym źródłem ciepła. Projekt programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja łódzka przewiduje wdrożenie zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania tylko w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, o których mowa w Planie działań
5.	Osoba fizyczna				
6.	Osoba fizyczna				
7.	Osoba fizyczna				
			Postuluję usunięcie zakazów używania niskoemisyjnych urządzeń na odnawialne drewno nie spełniających wymagań ekoprojektu wymienionych w tabeli 24 (wytycznych Ministerstwa Klimatu i Środowiska dla POP): Kotle i ogrzewacze pomieszczeń oznaczone niemiecką normą		

8.	Osoba fizyczna		BImSchV2, lub certyfikatami: Blue Angel, Nordic Swan, Flammerverte, o nominalnej mocy cieplnej $\leq 0,05$ MW.		krótkoterminowych (PDK). PDK jest wdrażany w ściśle określonych sytuacjach tj. w przypadku wystąpienia przekroczenia lub ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, a więc w sytuacjach, mogących zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców. Zatem przedmiotowe ograniczenie ma charakter czasowy. Wprowadzenie zakazu pozwoli uniknąć dodatkowej emisji substancji do powietrza i spełniające wymogi ekoprojektu również są źródłem zanieczyszczeń do powietrza. Rozporządzenie dot. ekoprojektu określa minimalny standard urządzeń grzewczych które muszą spełniać aby mogły zostać wprowadzone i użytkowane na rynku UE. Powyższe nie oznacza, że urządzenia takie nie powodują zanieczyszczenia powietrza.
9.	Osoba fizyczna		Postuluję wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.		
10.	Osoba fizyczna				
11.	Osoba fizyczna		Postuluję uwzględnienie w programie ochrony powietrza miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń i zastosowanie do nich odpowiednich zapisów. Chodzi o zapisy uniemożliwiające wprowadzanie ograniczeń eksploatacji takich urządzeń i zapisy umożliwiające stosowanie dotacji i wspieranie wymiany urządzeń starych na nowe miejscowe ogrzewacze spełniające wymogi ekoprojektu.		
12.	Osoba fizyczna				
13.	Osoba fizyczna				
14.	Osoba fizyczna		Postuluję rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu, który jest paliwem kopalnym, kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.		
15.	Osoba fizyczna				
16.	Osoba fizyczna				
17.	Osoba fizyczna		W celu znacznie szybszej redukcji smogu oraz bezkosztowego ograniczenia ubóstwa energetycznego postuluję wdrożenie „Uchwały o prawidłowym spalaniu” (https://www.facebook.com/UOPSpl) lub co najmniej wspierania edukacji o prawidłowym (bezdymnym) ogrzewaniu za pomocą paliw stałych.		
18.	Osoba fizyczna				
19.	Osoba fizyczna		Dodatkowe informacje: UCHWAŁA NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka wprowadza ograniczenia eksploatacji urządzeń na odnawialne paliwa stałe		
20.	Osoba fizyczna				Delegację prawną stanowi pkt 1 ppkt. 1 załącznika do rozporządzenia z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159) – „Przykłady możliwych działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu działań krótkoterminowych” gdzie wskazano, iż działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji

21.	Osoba fizyczna	<p>spełniających wymogi ekoprojektu w tzw. dni smogowe.</p> <p>Projekt aktualizacji Programu Ochrony Powietrza powiela ten i inne błędy UCHWAŁY NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r.</p> <p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>POP ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z</p>	<p>emisji powierzchniowej mogą polegać na czasowym zakazie palenia w kominkach jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym.</p> <p>W 2022 r. Komisja ds. środowiska Parlamentu Europejskiego przegłosowała poprawki dotyczące ograniczenia dotacji za produkcję zielonej energii powstającej w wyniku spalania biomasy leśnej. Poprawka zakłada że pierwotna biomasa drzewna nie będzie już dotowana. Mianem pierwotnej biomasy leśnej określane jest drewno pozyskane bezpośrednio w lasach i wykorzystywane przez branżę energetyczną do produkcji zielonej energii.</p> <p>Spalanie biomasy wiąże się z ryzykiem niespełniania przez nią jakościowych parametrów zwłaszcza dot. wilgotności.</p> <p>Wskazane w Programie ochrony powietrza działania naprawcze polegające na redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW przewiduje z zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych węglem piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu.</p>
22.	Osoba fizyczna		
23.	Osoba fizyczna		
24.	Osoba fizyczna		
25.	Osoba fizyczna		
26.	Osoba fizyczna		
27.	Osoba fizyczna		
28.	Osoba fizyczna		
29.	Osoba fizyczna		
30.	Osoba fizyczna		
31.	Osoba fizyczna		
32.	Osoba fizyczna		
33.	Osoba fizyczna		

34.	Osoba fizyczna	<p>urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji w strefie aglomeracja łódzka. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a wkrótce będą to tylko kominki ekoprojektowe, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe.</p> <p>Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on</p>	<p>W Planie działań krótkoterminowych (Poziomy 2 i 3) dla działania dot. zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania określony zostanie wyjątek od zakazu, poprzez dodanie zapisu, że zakaz „nie dotyczy sytuacji, gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna na skutek awarii”.</p> <p>Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2023 r. Sygn. Akt IV SA/Wa 771/23 dot. stwierdzenia nieważności uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. nr 115/20 w przedmiocie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu nie jest prawomocny zatem nie może stanowić obowiązującej wykładni dla przytoczonych kwestii. Jednak należy zauważyć, że plan działań krótkoterminowych w strefach województwa mazowieckiego dotyczy zakazu korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej, podczas gdy w dokumencie dla strefy aglomeracja łódzka w przypadku zakazu palenia w kominkach nie został ograniczony rodzaj spalanego paliwa. Ponadto w</p>
35.	Osoba fizyczna		
36.	Osoba fizyczna		
37.	Osoba fizyczna		
38.	Osoba fizyczna		
39.	Osoba fizyczna		
40.	Osoba fizyczna		
41.	Osoba fizyczna		
42.	Osoba fizyczna		
43.	Osoba fizyczna		
44.	Osoba fizyczna		
45.	Osoba fizyczna		
46.	Osoba fizyczna		

47.	Osoba fizyczna	<p>ograniczenia eksploatacji kominków.</p> <p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi.</p> <p>W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.</p> <p>Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to:</p> <p>1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1</p>	<p>przypadku Planu działań krótkoterminowych w strefach woj. mazowieckiego zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej dotyczy działań dla Poziomów 1, 2 i 3 co w praktyce powoduje, iż zakaz ten obowiązuje przez kilka miesięcy w roku podczas gdy czas trwania zakazu korzystania z kominków na terenie strefy aglomeracja łódzka wynikający z ogłoszenia wystąpienia Poziomów 2 lub 3 i zwykle nie przekracza kilkunastu dni.</p> <p>W rozdziale 7.2 pkt 2 „Prowadzenie edukacji ekologicznej” wskazano, iż działania powinny obejmować promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych, a także przewodów kominowych.</p>
48.	Osoba fizyczna		
49.	Osoba fizyczna		
50.	Osoba fizyczna		
51.	Osoba fizyczna		
52.	Osoba fizyczna		
53.	Osoba fizyczna		
54.	Osoba fizyczna		
55.	Osoba fizyczna		
56.	Osoba fizyczna		
57.	Osoba fizyczna		
58.	Osoba fizyczna		
59.	Osoba fizyczna		

60.	Osoba fizyczna	<p>i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1fIQc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>W opinii IChPW (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) kominki spełniające wymogi ekoprojektu wpisują się w trend rozwojowy urządzeń OZE minimalizujących negatywne oddziaływanie na jakość powietrza i są rekomendowane szczególnie w miejscach narażonych na pojawienie się tzw. epizodów smogowych.</p> <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa</p>		
61.	Osoba fizyczna			
62.	Osoba fizyczna			
63.	Osoba fizyczna			
64.	Osoba fizyczna			
65.	Osoba fizyczna			
66.	Osoba fizyczna			
67.	Osoba fizyczna			
68.	Osoba fizyczna			
69.	Osoba fizyczna			
70.	Osoba fizyczna			
71.	Osoba fizyczna			
72.	Osoba fizyczna			

73.	Osoba fizyczna	<p>energetycznego.</p> <p>Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych.</p> <p>W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.</p> <p>Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>POP wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet).</p> <p>Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p>		
74.	Osoba fizyczna			
75.	Osoba fizyczna			
76.	Osoba fizyczna			
77.	Osoba fizyczna			
78.	Osoba fizyczna			
79.	Osoba fizyczna			
80.	Osoba fizyczna			
81.	Osoba fizyczna			
82.	Osoba fizyczna			
83.	Osoba fizyczna			
84.	Osoba fizyczna			
85.	Osoba fizyczna			

86.	Osoba fizyczna	<p>Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.</p> <p>Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>W tym kontekście cały POP jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględniać promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i</p>		
87.	Osoba fizyczna			
88.	Osoba fizyczna			
89.	Osoba fizyczna			
90.	Osoba fizyczna			
91.	Osoba fizyczna			
92.	Osoba fizyczna			
93.	Osoba fizyczna			
94.	Osoba fizyczna			
95.	Osoba fizyczna			
96.	Osoba fizyczna			
97.	Osoba fizyczna			
98.	Osoba fizyczna			

99.	Osoba fizyczna		urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.		
100.	Osoba fizyczna				
101.	Osoba fizyczna				
102.	Osoba fizyczna				
103.	Osoba fizyczna				
104.	Osoba fizyczna				
105.	Osoba fizyczna				
106.	Osoba fizyczna				
107.	Osoba fizyczna				
108.	Osoba fizyczna				
109.	Osoba fizyczna				
110.	Osoba fizyczna (po terminie)				
111.	Polskie Forum Klimatyczne	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych	Ograniczenia używania kominków w tzw. dni smogowe nie mogą dotyczyć kominków spełniających wymogi Rozporządzenia o ekoprojekcie oraz norm krajów europejskich jak BimschV2 czy Nordic Swan. Z programu	Nie uwzględniono	Zakaz palenia w kominkach dotyczy jedynie palenisk niebędących jedynym źródłem ciepła. Projekt programu ochrony powietrza dla

		<p>dla strefy aglomeracja łódzka</p>	<p>należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Postulujemy uwzględnienie w programie ochrony powietrza miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń i zastosowanie do nich odpowiednich zapisów. Chodzi o zapisy uniemożliwiające wprowadzanie ograniczeń eksploatacji takich urządzeń i zapisy umożliwiające stosowanie dotacji i wspieranie wymiany urządzeń starych na nowe miejscowe ogrzewacze spełniające wymogi Rozporządzenia o ekoprojekcie.</p> <p>Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (głównie z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>W celu znacznie szybszej redukcji smogu oraz bezkosztowego ograniczenia ubóstwa energetycznego postulujemy wdrożenie „Uchwały o prawidłowym spalaniu” (https://www.facebook.com/UOPSpl) oraz edukację mieszkańców o czystym spalaniu paliw stałych zgodnie z zaleceniami dostępnymi na stronie czysteogrzewanie.pl.</p> <p>Poniżej przedstawiamy proponowane zmiany zapisów uwzględniające większość z naszych postulatów:</p>	<p>strefy aglomeracja łódzka przewiduje wdrożenie zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania tylko w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, o których mowa w Planie działań krótkoterminowych (PDK). PDK jest wdrażany w ściśle określonych sytuacjach tj. w przypadku wystąpienia przekroczenia lub ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, czyli w sytuacjach mogących zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców. Zatem przedmiotowe ograniczenie ma charakter czasowy. Wprowadzenie zakazu pozwoli uniknąć dodatkowej emisji substancji do powietrza. Kominki spełniające wymogi ekoprojektu również są źródłem zanieczyszczeń do powietrza. Rozporządzenie dot. ekoprojektu określa minimalny standard urządzeń grzewczych które muszą spełniać aby mogły zostać wprowadzone i użytkowane na rynku UE. Powyższe nie oznacza, że urządzenia takie nie powodują zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>Delegację prawną stanowi pkt 1 ppkt. 1 załącznika do rozporządzenia z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych (Dz.</p>
--	--	--------------------------------------	--	--

		<p>s. 140:</p> <p>Działania redukcyjne oraz naprawcze ograniczają się w dużym stopniu do zmiany eksploatacji przez ludzi konwencjonalnych źródeł energii na rzecz ciepłownictwa oraz transportu publicznego. Podstawowe kierunki działań naprawczych zostały przedstawione poniżej.</p> <p>1. Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora komunalno-bytowego charakteryzującego się źródłami o małej mocy do 1 MW.</p> <p>Redukcja emisji będzie możliwa przede wszystkim poprzez likwidację indywidualnych systemów grzewczych i podłączenia lokali do sieci ciepłej lub zmianę źródła ogrzewania ~~pod względem wykorzystywanego paliwa o niższym stopniu emisyjności~~ na znacząco mniej emisyjne. W celu dostosowania się do zmian klimatycznych i zasady zrównoważonego rozwoju Zaleca się również zastąpienie urządzeń pozaklasowych w pierwszej kolejności nowoczesnymi, spełniającymi wymagania ekoprojektu, urządzeniami na biomasę, zasilanymi energią elektryczną albo czerpiącymi energię z gruntu lub powietrza (pompy ciepła). W drugiej kolejności dopuszcza się stosowanie urządzeń zasilanych gazem ziemnym, olejem opałowym lub nowoczesnych, spełniających wymagania ekoprojektu, urządzeń na węgiel. ~~źródłami opalanymi paliwem gazowym, olejem opałowym lub zainstalowanie nowoczesnych kotłów na węgiel lub biomasę, przy czym zastosowane źródła muszą spełniać wymagania ekoprojektu, być zasilane energią elektryczną lub czerpać energię z gruntu (pompy ciepła).~~</p> <p>Działanie ma na celu efektywne zredukowanie emisji ze źródeł spalania paliw, które opalane paliwem stałym w pozaklasowych urządzeniach stanowią znaczące źródło zanieczyszczeń do powietrza.</p>	<p>U. z 2019 r. poz. 1159) – „Przykłady możliwych działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu działań krótkoterminowych” gdzie wskazano, iż działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji powierzchniowej mogą polegać na czasowym zakazie palenia w kominkach jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym.</p> <p>W 2022 r. Komisja ds. środowiska Parlamentu Europejskiego przegłosowała poprawki dotyczące ograniczenia dotacji za produkcję zielonej energii powstającej w wyniku spalania biomasy leśnej. Poprawka zakłada że pierwotna biomasa drzewna nie będzie już dotowana. Mianem pierwotnej biomasy leśnej określone jest drewno pozyskane bezpośrednio w lasach i wykorzystywane przez branżę energetyczną do produkcji zielonej energii.</p> <p>Spalanie biomasy wiąże się z ryzykiem niespełniania przez nią jakościowych parametrów zwłaszcza dot. wilgotności.</p> <p>Wskazane w Programie ochrony powietrza działania naprawcze polegające na redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej</p>
--	--	---	--

		<p>Wyjaśnienie:</p> <p>1. Przekonanie o tym, że paliwa stałe są wysokoemisyjne jest błędne. Emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw stałych zależy od technologii i może być pomijalnie mała (np. dla urzędzeń spełniających wymagania ekoprojektu)</p> <p>2. Mieszanie odnawialnego drewna z kopalnym węglem pod wspólnym pojęciem „paliw stałych” nie ma odzwierciedlenia w przepisach UE oraz innych regulacjach dotyczących klasyfikacji paliw. Główny podział to: paliwa kopalne i paliwa odnawialne, gdzie węgiel i drewno są w różnych grupach.</p> <p>Strona 144:</p> <p>By w jak najszybszy sposób zapobiec i przeciwdziałać dalszym negatywnym zmianom jakości powietrza prowadzenie polityki ochrony środowiska powinno być realizowane także z udziałem społeczności lokalnych z uwzględnieniem wszystkich grup społecznych. W zakresie realizowanego Programu istotne będą działania związane z edukacją w zakresie informowania mieszkańców o szkodliwości spalania ~~paliw o wysokim charakterze emisyjności~~ ~~o wysokim charakterze emisyjności~~ oraz odpadów w kotłach domowych, które zostały zawarte w przepisach związanych z wprowadzanymi zakazami na terenie strefy. Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie dostępnych działań, które każdy z nas może podjąć by przyczynić się do redukcji emisji zanieczyszczeń z źródeł będących źródłami wiodącymi.</p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>1. Pojęcie „paliwa o wysokim charakterze emisyjności” nie ma żadnego umocowania w aktualnej wiedzy na temat emisji zanieczyszczeń ze spalania paliw. Emisyjność jest uzależniona głównie od rodzaju/stopnia zaawansowania urządzenia. Na przykład kocioł na olej opałowy (tu: paliwo uznawane za niskoemisyjne) może emitować więcej zanieczyszczeń niż kocioł na pellet (tu: biomasa uznawana</p>	<p>mocy do 1 MW przewiduje z zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych węglem piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu.</p> <p>W Planie działań krótkoterminowych (Poziomy 2 i 3) dla działania dot. zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania określony zostanie wyjątek od zakazu, poprzez dodanie zapisu, że zakaz „nie dotyczy sytuacji, gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna na skutek awarii”.</p> <p>W rozdziale 7.2 pkt 2 „Prowadzenie edukacji ekologicznej” wskazano, iż działania powinny obejmować promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych, a także przewodów kominowych.</p>
--	--	---	---

		<p>za paliwo wysokoemisyjne).</p> <p>Strona 146:</p> <p>Działania, dzięki którym jest możliwa realizacja planu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ demontaż eksploatowanych niskosprawnych źródeł ciepła i podłączenie instalacji ogrzewania do sieci ciepłowniczej (w przypadku, gdy jest to możliwe pod względem technicznym i ekonomicznym); ☐ ~~zainstalowanie w miejscu zdemontowanego źródła ciepła, urządzenia opalanego paliwem gazowym (poprzez podłączenie do sieci gazowej lub z wykorzystaniem zbiorników na gaz);~~ ☐ zainstalowanie pomocniczych Odnawialnych Źródeł Energii lub jeśli to możliwe całkowite odejście od paliw konwencjonalnych; ☐ zastąpienie niskosprawnych urządzeń urządzeniami zasilanymi energią elektryczną, urządzeniami na biomasę, spełniającymi wymogi ekoprojektu, urządzeniami opalonymi paliwem gazowym (z sieci lub z wykorzystaniem indywidualnych zbiorników), urządzeniami opalonymi olejem opałowym lub urządzeniami na węgiel lub biomasę, spełniającymi wymogi ekoprojektu; ☐ ograniczenie strat ciepła poprzez termomodernizację; ☐ w przypadku nowych budynków i lokali postępowanie zgodnie z hierarchią doboru źródeł mającą na uwadze następującą kolejność:<ul style="list-style-type: none"> ☐ podłączenie do sieci ciepłowniczej/~~gazowej~~; ☐ OZE (biomasa, pompy ciepła); ☐ ogrzewanie elektryczne; ☐ podłączenie do sieci gazowej; ☐ montaż nowych kotłów węglowych spełniających		
--	--	---	--	--

			<p>wymogi ekoprojektu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ zasilanie źródeł olejem opałowym; ☐ ogrzewanie elektryczne; ☐ montaż nowych kotłów węglowych lub na biomasę zasilanych automatycznie spełniających wymogi ekoprojektu. ☐ w przypadku nowych budynków i lokali oraz w przypadku uzasadnionej ekonomicznie modernizacji istniejących obiektów, prowadzenie do osiągnięcia minimalnego zapotrzebowania na energię ciepłą określaną mianem budynków pasywnych. <p>Wyjaśnienie:</p> <p>1. Nieuzasadnione promowanie paliw gazowych. Dzisiejsze zalecenia ochrony klimatu oraz zasada zrównoważonego rozwoju (w tym ETS2 dotyczący tych urządzeń) wymuszają ekologicznie i ekonomicznie zdecydowane preferowanie OZE (biomasa, pompa ciepła) a nie urządzeń na gaz ziemny czy olej opałowy.</p> <p>Strona 149:</p> <p>7.3 Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych</p> <p>Tabela 31. Harmonogram realizacji działania PL1001_ZSO - Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW</p> <p>Działanie nr PL1001/01</p> <p>Kod PL1001_ZSO</p> <p>Nazwa Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW</p> <p>Charakter działań Scenariusz redukcji</p> <p>Jednostka realizująca Burmistrzowie i prezydenci miast strefy</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>aglomeracja łódzka</p> <p>Opis działań</p> <p>1) Cel:</p> <p>Podjęcie działań mających na celu zastąpienie źródeł ciepła o niskiej wydajności energetycznej zasilanych paliwami stałymi, efektywnymi źródłami energetycznymi w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze. Obszar realizacji działań obejmuje budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne), budynki użyteczności publicznej, budynki usługowe, produkcyjne oraz handlowe.</p> <p>2) Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ zaprzestanie spalania paliw stałych w nieefektywnych urządzeniach w sektorze komunalno-bytowym; ☐ zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez wymianę źródeł ciepła na mniej emisyjne oraz podjęcie działań termomodernizacyjnych; ☐ rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych oraz gazowych umożliwiającą podłączenie nowych użytkowników; ☐ praktykowanie budownictwa energooszczędnego i pasywnego; ☐ inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie gminy; ☐ doradztwo w zakresie możliwych dofinansowań. <p>Ze szczególnym naciskiem na:</p> <p>Strona 150</p> <p>Działanie nr PL1001/01</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ przyłączenie lokali mieszkalnych oraz pomieszczeń usługowych do sieci ciepłowniczej; ☐ zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych 		
--	--	---	--	--

		<p>węglem</p> <p>piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu;</p> <p>☐ zastąpienie niskosprawnych źródeł spalania paliw stałych źródłami zasilanymi:</p> <p>☐ energią elektryczną;</p> <p>☐ olejem opałowym;</p> <p>☐ paliwem gazowym (ze zbiornika lub z sieci gazowej).</p> <p>w przypadku nowych lokali instalowanie źródeł energii zgodnie z hierarchią:</p> <p>☐ podłączenie do sieci ciepłowniczej/gazowej;</p> <p>☐ OZE (biomasa, pompy ciepła);</p> <p>☐ ogrzewanie elektryczne;</p> <p>☐ podłączenie do sieci gazowej;</p> <p>☐ montaż nowych kotłów węglowych spełniających wymogi ekoprojektu.</p> <p>☐ zasilanie źródeł olejem opałowym;</p> <p>☐ ~~ogrzewanie elektryczne;~~</p> <p>☐ ~~montaż nowych kotłów węglowych lub na biomasę zasilanych automatycznie spełniających wymogi ekoprojektu.~~</p> <p>3) Wsparcie finansowe:</p> <p>☐ środki własne samorządu;</p> <p>☐ regionalne i ogólnokrajowe programy wsparcia i współfinansowania w zakresie termomodernizacji oraz ciepłownictwa wyszczególnione w rozdziale 7.6 Źródła</p>		
--	--	---	--	--

		<p>finansowania działań naprawczych</p> <p>Sektor którego dotyczy działanie Komunalno-bytowy (SNAP – 0202)</p> <p>Obręb działań Strefa aglomeracja łódzka</p> <p>Kategoria Działania związane z programem ochrony powietrza</p> <p>Klasyfikacja działania</p> <p>Paliwa o niskim potencjale emisyjnym dla małych, średnich i dużych źródeł stacjonarnych i mobilnych (docelowa zamiana na instalacje wykorzystujące paliwa o niskim potencjale emisyjnym)</p> <p>Kod przekroczenia (szczegółowe zestawienie podano w rozdziale 1.6 – Tabele od 3 do 6)</p> <p>Zakres czasowy osiągnięcia redukcji stężeń</p> <p>krótkoterminowe (typ</p> <p>III – 1<2 lat)</p> <p>średnioterminowe</p> <p>(2-4 lat)</p> <p>długoterminowe</p> <p>(3-6 lat)</p> <p>-</p> <p>Koszty</p> <p>Okres 2021 2022 2023 2024 2025 2026 Łącznie</p> <p>PLN [tys. zł] 2 670 4 270 5 340 9 720 9 233 7 217 38 450</p> <p>Terminy realizacji działań</p> <p>Rozpoczęcie Zakończenie Osiągnięcie celu</p> <p>01-01-2021 31-12-2026 31-12-2026</p>		
--	--	---	--	--

			<p>Efekt rzeczowy [m2]</p> <p>powierzchnia lokali/budynków, na której zlikwidowano nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe</p> <p>2021 2022 2023 2024 2025 2026 Łącznie</p> <p>21 290 34 060 42 580 77 502 73 621 57 524 306 577</p> <p>Efekt ekologiczny</p> <p>Redukcja emisji [Mg/rok]</p> <p>Okres 2021 2022 2023 2024 2025 2026 Łącznie</p> <p>PM10 10,4 16,7 20,8 39,6 37,5 25,0 150,0</p> <p>PM2,5 10,3 16,4 20,5 39,0 36,9 24,6 147,7</p> <p>Strona 151</p> <p>Działanie nr PL1001/01</p> <p>B(a)P 0,006 0,009 0,012 0,023 0,022 0,014 0,086</p> <p>O3 Nie dotyczy</p> <p>Monitorowanie realizacji działań</p> <p>Sprawozdający Prezydenci i burmistrzowie miast strefy aglomeracja łódzka, starostowie</p> <p>Odbierający Zarząd Województwa Łódzkiego</p> <p>Termin do 15 lutego każdego roku za rok poprzedni</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Wskaźnik</p> <p>monitorowania</p> <p>[m2] powierzchnia lokali, w których dokonano zmiany sposobu ogrzewania</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których zlikwidowano nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe i podłączono do sieci ciepłowniczej.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono ogrzewaniem gazowym.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono odnawialnym źródłem energii (innym niż biomasa).</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono kotłem węglowym spełniającym wymagania ekoprojektu.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono kotłem na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono ogrzewaniem elektrycznym.</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub</p> <p>lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono ogrzewaniem olejowym.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia nowowybudowanych budynków lub lokali, które wykorzystują niskoemisyjne lub zeroemisyjne źródła ciepła [szt.] i [m2]</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których przeprowadzono termomodernizację bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania.</p> <p>Strona 172:</p> <p>Reasumując, jakość paliw stałych wykorzystywanych w sektorze komunalno-bytowym oraz zmiany w strukturze paliwowej w tym sektorze wynikają przede wszystkim z wdrażania lokalnych przepisów prawa, realizacji lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej oraz krajowych wymogów legislacyjnych, a także programów ochrony powietrza. W ciągu najbliższych kilku lat należy spodziewać się zmian w strukturze paliw. Oznacza to, że w zużyciu paliw stałych na cele grzewcze będzie preferowany szereg paliw niskoemisyjnych (biomasa w urządzeniach niskoemisyjnych (ekoprojekt)), gaz, energia elektryczna z OZE, ciepłownictwo, olej opałowy). Zmiana zapotrzebowania na ciepło obecnie realizowana przy wykorzystaniu paliw stałych zajdzie głównie w kierunku paliw gazowych, odnawialnej biomasy, w mniejszym stopniu w kierunku sieci ciepłowniczych i nieznacznie w kierunku oleju opałowego. Z drugiej strony zmiany w strukturze paliwa, przede wszystkim w ogrzewaniu indywidualnym, prowadzą do znacznego ograniczenia emisji zanieczyszczeń z ogrzewania indywidualnego (zwłaszcza pyłów i benzo(a)pirenu), a tym samym obniżenia stężeń tych zanieczyszczeń w powietrzu.</p> <p>W sektorze transportowym obowiązują następując</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Strona 184:</p> <p>Operacyjne – wdrażane tylko w przypadku ogłoszenia Poziomu 2 PDK dla pyłu zawieszzonego PM10:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. prowadzenie kontroli gospodarstw domowych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej; ii. kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi na terenach zabudowanych; iii. zakaz czyszczenia ulic i chodników na sucho (przy temperaturze powyżej 5°C); iv. zalecenie nieużywania dmuchaw do sprzątania ulic, chodników i placów oraz usuwania liści z ulic, chodników i trawników; v. zalecenia ograniczenia prac powodujących zapylenie; vi. zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania albo nie spełniających wymagań ekoprojektu lub nie oznaczonych niemiecką normą BImSchV2, lub certyfikatami: Blue Angel, Nordic Swan, Flammerverte; vii. zlecenia korzystania z publicznej komunikacji zbiorowej; viii. prowadzenie kontroli pojazdów spalinowych pod kątem emisji spalin; ix. zalecenia rozkładu nadmiernego natężenia ruchu drogowego na odcinki znajdujące się poza obszarem objętym przekroczeniami poziomów zanieczyszczeń. <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Z zakazu powinny być wyłączone kominki niskoemisyjne, które nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza oraz zdrowie mieszkańców. Możliwość korzystania z takich urządzeń nie może być ograniczana ze względu na ochronę klimatu (odnawialne paliwo), ekonomie (najtańsze paliwo), bezpieczeństwo energetyczne (łatwo dostępne</p>		
--	--	---	--	--

		<p>paliwo oraz urządzenia nie wymagające zasilania prądem elektrycznym).</p> <p>Wymienione urządzenia wskazane są jako niskoemisyjne w „Zaleceniach Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczących POP” w tabelach nr 23 oraz 24 (załącznik)</p> <p>Strona 189:</p> <p>Operacyjne – wdrażane tylko w przypadku ogłoszenia Poziomu 3 PDK dla pyłu zawieszzonego PM10 lub ozonu</p> <ol style="list-style-type: none"> i. prowadzenie kontroli gospodarstw domowych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej; ii. kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi na terenach zabudowanych; iii. nasilenie kontroli miejsc w których prowadzi się prace budowlane oraz przeładunkowe w szczególności materiałów sypkich; iv. zabezpieczenie robót rozbiórkowych oraz zabezpieczenie prac pyłących; v. zakaz czyszczenia ulic i chodników na sucho (przy temperaturze powyżej 5°C); vi. zakaz używania dmuchaw do sprzątania ulic, chodników i placów oraz usuwania liści z ulic, chodników i trawników; vii. zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania albo nie spełniających wymagań ekoprojektu lub nie oznaczonych niemiecką normą BImSchV2, lub certyfikatami: Blue Angel, Nordic Swan, Flammerverte; viii. zalecenia ograniczenia prac powodujących zapylenie; ix. zlecenia korzystania z publicznej komunikacji zbiorowej; x. prowadzenie kontroli pojazdów spalinowych pod kątem		
--	--	---	--	--

			<p>emisji spalin;</p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Z zakazu powinny być wyłączone kominki niskoemisyjne, które nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza oraz zdrowie mieszkańców. Możliwość korzystania z takich urządzeń nie może być ograniczana ze względu na ochronę klimatu (odnawialne paliwo), ekonomie (najtańsze paliwo), bezpieczeństwo energetyczne (łatwo dostępne paliwo oraz urządzenia nie wymagające zasilania prądem elektrycznym).</p> <p>Wymienione urządzenia wskazane są jako niskoemisyjne w „Zaleceniach Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczących POP” w tabelach nr 23 oraz 24 (załącznik)</p>		
112.	Międzywojewódzki Cech Kominarzy	<p>Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka</p>	<p>MCK wnosi o zapisanie konieczności edukacji mieszkańców województwa łódzkiego o odpowiedniej eksploatacji i utrzymaniu w czystości kominów dymowych, spalinowych oraz wentylacyjnych, co ma bardzo istotny wpływ na bezpieczeństwo oraz jakość powietrza. Nasz cech służy fachowym doradztwem oraz materiałami, które propagujemy w ramach naszej ogólnopolskiej akcji „Sadza plonie, czad zabija, żyj” .</p> <p>Ograniczenia, zakazy lub nawet rekomendacje ograniczeń używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu i normy krajów UE jak BimschV2 lub Nordic Swan.</p> <p>Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Postulujemy uwzględnienie w programie ochrony powietrza rekomendacji i zaleceń w działaniach podstawowych wymiany pozaklasowych urządzeń grzewczych na obsługiwane ręcznie kotły i miejscowej ogrzewacze</p>	Częściowo uwzględnione	<p>Dokonano uzupełnień w dokumencie dot. edukacji mieszkańców województwa łódzkiego w zakresie odpowiedniej eksploatacji i utrzymaniu w czystości kominów dymowych, spalinowych oraz wentylacyjnych.</p> <p>Zakaz palenia w kominkach dotyczy jedynie palenisk niebędących jedynym źródłem ciepła. Projekt programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja łódzka przewiduje wdrożenie zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania tylko w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, o których mowa w Planie działań krótkoterminowych (PDK). PDK jest wdrażany w ściśle określonych sytuacjach tj. w przypadku</p>

		<p>pomieszczeń na drewno kawałkowe, które spełniają normy ekoprojektu (czyli nie niszczą powietrza, mają znikomy wpływ na jego zanieczyszczenie). Bez takiego zalecenia mieszkańcy nie będą chętnie wymieniać starych urządzeń grzewczych, bo rozumieją, że drewno kawałkowe to najtańsze i powszechnie dostępne odnawialne źródło energii.</p> <p>Wnosimy o uwzględnienie w POP edukacji o prawidłowym spalaniu paliw stałych i działań mających na celu ustanowienie na terenie województwa łódzkiego zapisów „Uchwały o prawidłowym spalaniu” (https://www.facebook.com/UOPSPol). Pozwoli to dopilnować stosowanie prawidłowego spalania przez mieszkańców. Taki zapis jest kluczowy w sytuacji stosowania urządzeń na paliwa stałe — zarówno bezklasowych jak i klasy 3 i 4. Bezdymne spalanie pozwala ograniczyć emisję pyłów z bezklasowych urządzeń o 50-80% a benzoapirenu do 90%. To pozwoli poprawić jakość powietrza pomimo dalszej eksploatacji najbardziej dotychczas trujących urządzeń. Dodatkowo bezdymne spalanie właśnie w tych starych urządzeniach pozwoli ograniczyć zużycie paliwa do 30%, co jest znakomitym remedium na ubóstwo energetyczne oraz ogromny kryzys energetyczny wynikający z aktualnej sytuacji geopolitycznej.</p> <p>W celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego wnosimy o zachęcanie mieszkańców do posiadania komina w każdym domu, tzw. „komina bezpieczeństwa”. Elektryczne i gazowe źródła ciepła przestają działać w przypadku problemów z dostawami prądu. Grozi to poważnymi konsekwencjami dla rodzin, które nie posiadają komina bezpieczeństwa/awaryjnego. Do komina bezpieczeństwa może być podpięte urządzenie na odnawialną biomasę (koza, piec, piecokuchnia), które nie wymaga zasilania elektrycznego. Drewno jest najtańszym i łatwo dostępnym paliwem a w urządzeniach spełniających wymogi ekoprojektu (dziś tylko takie są na rynku) nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza. Mogą za to uratować zdrowie i</p>	<p>wystąpienia przekroczenia lub ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, a więc w sytuacjach mogących zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców. Zatem przedmiotowe ograniczenie ma charakter czasowy. Wprowadzenie zakazu pozwoli uniknąć dodatkowej emisji substancji do powietrza. Kominki spełniające wymogi ekoprojektu również są źródłem zanieczyszczeń do powietrza. Rozporządzenie dot. ekoprojektu określa minimalny standard urządzeń grzewczych które muszą spełniać aby mogły zostać wprowadzone i użytkowane na rynku UE. Powyższe nie oznacza, że urządzenia takie nie powodują zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>Delegację prawną stanowi pkt 1 ppkt. 1 załącznika do rozporządzenia z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159) – „Przykłady możliwych działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu działań krótkoterminowych” gdzie wskazano, iż działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji powierzchniowej mogą polegać na czasowym zakazie palenia w kominkach jeżeli nie</p>
--	--	--	--

		<p>życie mieszkańców.</p> <p>Poniżej przedstawiamy proponowane zmiany zapisów, skonsultowane z Polskim Forum Klimatycznym, uwzględniające większość z naszych postulatów:</p> <p>s. 140</p> <p>Działania redukcyjne oraz naprawcze ograniczają się w dużym stopniu do zmiany eksploatacji przez ludzi konwencjonalnych źródeł energii na rzecz ciepłownictwa oraz transportu publicznego. Podstawowe kierunki działań naprawczy zostały przedstawione poniżej.</p> <p>1. Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora komunalno-bytowego charakteryzującego się źródłami o małej mocy do 1 MW.</p> <p>Redukcja emisji będzie możliwa przede wszystkim poprzez likwidację indywidualnych systemów grzewczych i podłączenia lokali do sieci ciepłej lub zmianę źródła ogrzewania pod względem wykorzystywanego paliwa o niższym stopniu emisyjności na znacząco mniej emisyjne. W celu dostosowania się do zmian klimatycznych i zasady zrównoważonego rozwoju zaleca się również zastąpienie urządzeń pozaklasowych w pierwszej kolejności nowoczesnymi, spełniającymi wymagania ekoprojektu, urządzeniami na biomasę, zasilanymi energią elektryczną albo czerpiącymi energię z gruntu lub powietrza (pompy ciepła). W drugiej kolejności dopuszcza się stosowanie urządzeń zasilanych gazem ziemnym, olejem opałowym lub nowoczesnych, spełniających wymagania ekoprojektu, urządzeń na węgiel. ~~źródłami opalanymi paliwem gazowym, olejem opałowym lub zainstalowanie nowoczesnych kotłów na węgiel lub biomasę, przy czym zastosowane źródła muszą spełniać wymagania ekoprojektu, być zasilane energią elektryczną lub czerpać energię z gruntu (pompy ciepła).~~</p>	<p>stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym.</p> <p>W 2022 r. Komisja ds. środowiska Parlamentu Europejskiego przegłosowała poprawki dotyczące ograniczenia dotacji za produkcję zielonej energii powstającej w wyniku spalania biomasy leśnej. Poprawka zakłada że pierwotna biomasa drzewna nie będzie już dotowana. Mianem pierwotnej biomasy leśnej określane jest drewno pozyskane bezpośrednio w lasach i wykorzystywane przez branżę energetyczną do produkcji zielonej energii.</p> <p>Spalanie biomasy wiąże się z ryzykiem niespełniania przez nią jakościowych parametrów zwłaszcza dot. wilgotności.</p> <p>Wskazane w Programie ochrony powietrza działanie naprawcze polegające na redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW przewiduje z zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych węglem piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu.</p> <p>W Planie działań krótkoterminowych (Poziomy 2 i 3) dla działania dot.</p>
--	--	--	---

		<p>Działanie ma na celu efektywne zredukowanie emisji ze źródeł spalania paliw, które opalane paliwem stałym w pozaklasowych urządzeniach stanowią znaczące źródło zanieczyszczeń do powietrza.</p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>1 . Przekonanie o tym, że paliwa stałe są wysokoemisyjne jest błędne. Emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw stałych zależy od technologii i może być pomijalnie mała (np. dla urządzeń spełniających wymagania ekoprojektu)</p> <p>2. Mieszanie odnawialnego drewna z kopalnym węglem pod wspólnym pojęciem „paliw stałych” nie ma odzwierciedlenia w przepisach UE oraz innych regulacjach dotyczących klasyfikacji paliw. Główny podział to: paliwa kopalne i paliwa odnawialne, gdzie węgiel i drewno są w różnych grupach.</p> <p>Strona 144:</p> <p>By w jak najszybszy sposób zapobiec i przeciwdziałać dalszym negatywnym zmianom jakości powietrza prowadzenie polityki ochrony środowiska powinno być realizowane także z udziałem społeczności lokalnych z uwzględnieniem wszystkich grup społecznych. W zakresie realizowanego Programu istotne będą działania związane z edukacją w zakresie informowania mieszkańców o szkodliwości spalania paliw o wysokim charakterze emisyjności oraz odpadów w kotłach domowych, które zostały zawarte w przepisach związanych z wprowadzanymi zakazami na terenie strefy. Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie dostępnych działań, które każdy z nas może podjąć by przyczynić się do redukcji emisji zanieczyszczeń z źródeł będących źródłami wiodącymi.</p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>1. Pojęcie „paliwa o wysokim charakterze emisyjności” nie ma żadnego umocowania w aktualnej wiedzy na temat emisji zanieczyszczeń ze spalania paliw. Emisyjność jest</p>		<p>zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania określony zostanie wyjątek od zakazu poprzez dodanie zapisu „nie dotyczy, gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna na skutek awarii”.</p> <p>W rozdziale 7.2 pkt 2 „Prowadzenie edukacji ekologicznej” wskazano, iż działania powinny obejmować promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych, a także przewodów kominowych.</p>
--	--	--	--	---

		<p>uzależniona głównie od rodzaju/stopnia zaawansowania urządzenia. Na przykład kocioł na olej opałowy (tu: paliwo uznawane za niskoemisyjne) może emitować więcej zanieczyszczeń niż kocioł na pellet (tu: biomasa uznawana za paliwo wysokoemisyjne).</p> <p>Strona 146:</p> <p>Działania, dzięki którym jest możliwa realizacja planu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ demontaż eksploatowanych niskosprawnych źródeł ciepła i podłączenie instalacji ogrzewania do sieci ciepłowniczej (w przypadku, gdy jest to możliwe pod względem technicznym i ekonomicznym); ☐ ~~zainstalowanie w miejscu zdemontowanego źródła ciepła, urządzenia opalanego paliwem gazowym (poprzez podłączenie do sieci gazowej lub z wykorzystaniem zbiornika na gaz);~~ ☐ zainstalowanie pomocniczych Odnawialnych Źródeł Energii lub jeśli to możliwe całkowite odejście od paliw konwencjonalnych; ☐ zastąpienie niskosprawnych urządzeń urządzeniami zasilanymi energią elektryczną, urządzeniami na biomasę, spełniającymi wymogi ekoprojektu, urządzeniami opalonymi paliwem gazowym (z sieci lub z wykorzystaniem indywidualnych zbiorników), urządzeniami opalonymi olejem opałowym lub urządzeniami na węgiel ~~lub biomasę~~ spełniającymi wymogi ekoprojektu; ☐ ograniczenie strat ciepła poprzez termomodernizację; ☐ w przypadku nowych budynków i lokali postępowanie zgodnie z hierarchią doboru źródeł mającą na uwadze następującą kolejność:<ul style="list-style-type: none"> ☐ podłączenie do sieci ciepłowniczej/gazowej, ☐ OZE (biomasa, pompy ciepła);		
--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ☐ ogrzewanie elektryczne; ☐ podłączenie do sieci gazowej; ☐ montaż nowych kotłów węglowych spełniających wymogi ekoprojektu. ☐ zasilanie źródeł olejem opałowym; ☐ ~~ogrzewanie elektryczne;~~ ☐ ~~montaż nowych kotłów węglowych lub na biomase zasilanych automatycznie spełniających wymogi ekoprojektu.~~ ☐ w przypadku nowych budynków i lokali oraz w przypadku uzasadnionej ekonomicznie modernizacji istniejących obiektów, prowadzenie do osiągnięcia minimalnego zapotrzebowania na energię ciepłą określaną mianem budynków pasywnych. <p>Wyjaśnienie:</p> <p>1. Nieuzasadnione promowanie paliw gazowych. Dzisiejsze zalecenia ochrony klimatu oraz zasada zrównoważonego rozwoju (w tym ETS2 dotyczący tych urządzeń) wymuszają ekologicznie i ekonomicznie zdecydowane preferowanie OZE (biomasa, pompa ciepła) a nie urządzeń na gaz ziemny czy olej opałowy.</p> <p>Strona 149:</p> <p>7.3 Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych</p> <p>Tabela 31. Harmonogram realizacji działania PL 1001 ZSO - Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW</p> <p>Działanie nr PL1001/01</p> <p>Kod PL1001_ ZSO</p> <p>Nazwa Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW</p>		
--	--	--	--	--

			<p>Charakter działań Scenariusz redukcji</p> <p>Jednostka realizująca Burmistrzowie i prezydenci miast strefy aglomeracja łódzka</p> <p>Opis działań</p> <p>1) Cel:</p> <p>Podjęcie działań mających na celu zastąpienie źródeł ciepła o niskiej wydajności energetycznej zasilanych paliwami stałymi, efektywnymi źródłami energetycznymi w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze. Obszar realizacji działań obejmuje budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne), budynki użyteczności publicznej, budynki usługowe, produkcyjne oraz handlowe.</p> <p>2) Zakres działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ zaprzestanie spalania paliw stałych w nieefektywnych urządzeniach w sektorze komunalno-bytowym; ☐ zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez wymianę źródeł ciepła na mniej emisyjne oraz podjęcie działań termomodernizacyjnych; ☐ rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych oraz gazowych umożliwiającą podłączenie nowych użytkowników; ☐ praktykowanie budownictwa energooszczędnego i pasywnego; ☐ inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie gminy; ☐ doradztwo w zakresie możliwych dofinansowań. <p>Ze szczególnym naciskiem na:</p> <p>Strona 150</p> <p>Działanie nr PL1001/01</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ przyłączenie lokali mieszkalnych oraz pomieszczeń usługowych do sieci ciepłowniczej;		
--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ☐ zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych węglem piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu; ☐ zastąpienie niskosprawnych źródeł spalania paliw stałych źródłami zasilanymi: <ul style="list-style-type: none"> ☐ energią elektryczną; ☐ olejem opałowym; ☐ paliwem gazowym (ze zbiornika lub z sieci gazowej). w przypadku nowych lokali instalowanie źródeł energii zgodnie z hierarchią: <ul style="list-style-type: none"> ☐ podłączenie do sieci ciepłowniczej/gazowej, ☐ OZE (biomasa, pompy ciepła); ☐ ogrzewanie elektryczne; ☐ podłączenie do sieci gazowej; ☐ montaż nowych kotłów węglowych spełniających wymogi ekoprojektu. ☐ zasilanie źródeł olejem opałowym; ☐ ogrzewanie elektryczne; ☐ montaż nowych kotłów węglowych lub na biomasę zasilanych automatycznie spełniających wymogi ekoprojektu 3) Wsparcie finansowe: <ul style="list-style-type: none"> ☐ środki własne samorządu; ☐ regionalne i ogólnokrajowe programy wsparcia i współfinansowania w zakresie termomodernizacji oraz ciepłownictwa wyszczególnione w rozdziale 7.6 Źródła finansowania działań naprawczych <p>Sektor którego dotyczy działanie Komunalno-bytowy (SNAP — 0202)</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Obręb działań Strefa aglomeracja łódzka</p> <p>Kategoria Działania związane z programem ochrony powietrza</p> <p>Klasyfikacja działania</p> <p>Paliwa o niskim potencjale emisyjnym dla małych, średnich i dużych źródeł stacjonarnych i mobilnych (docelowa zamiana na instalacje wykorzystujące paliwa o niskim potencjale emisyjnym)</p> <p>Kod przekroczenia (szczegółowe zestawienie podano w rozdziale I .6 — Tabele od 3 do 6)</p> <p>Zakres czasowy osiągnięcia redukcji stężeń</p> <p>krótkoterminowe (typ III – 1<2 lat)</p> <p>średnioterminowe (2-4 lat)</p> <p>długoterminowe (3-6 lat)</p> <p>Koszty</p> <p>Okres 2021 2022 2023 2024 2025 2026 Łącznie</p> <p>PLN [tys. zł] 2 670 4 270 5 340 9 720 9 233 7 217 38 450</p> <p>Terminy realizacji działań</p> <p>Rozpoczęcie Zakończenie Osiągnięcie celu</p> <p>01-01-2021 31-12-2026 31-12-2026</p> <p>Efekt rzeczowy [m2]</p> <p>powierzchnia lokali/budynków, na której zlikwidowano nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe</p> <p>2021 2022 2023 2024 2025 2026 Łącznie</p> <p>21 290 34 060 42 580 77 502 73 621 57 524 306 577</p> <p>Efekt ekologiczny</p> <p>Redukcja emisji</p>		
--	--	--	--	--

			<p>[Mg/rok]</p> <p>Okres 2021 2022 2023 2024 2025 2026 Łącznie</p> <p>PM10 10,4 16,7 20,8 39,6 37,5 25,0 150,0</p> <p>PM2,5 10,3 16,4 20,5 39,0 36,9 24,6 147,7</p> <p>Strona 151</p> <p>Działanie nr PL1001/01</p> <p>B(a)P 0,006 0,009 0,012 0,023 0,022 0,014 0,086</p> <p>O3 Nie dotyczy</p> <p>Monitorowanie realizacji działań</p> <p>Sprawozdający Prezydenci i burmistrzowie miast strefy aglomeracja łódzka, starostowie</p> <p>Odbierający Zarząd Województwa Łódzkiego</p> <p>Termin do 15 lutego każdego roku za rok poprzedni</p> <p>Wskaźnik monitorowania</p> <p>[m2] powierzchnia lokali, w których dokonano zmiany sposobu ogrzewania</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których zlikwidowano nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe i podłączono do sieci ciepłowniczej.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono ogrzewaniem gazowym.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono odnawialnym źródłem energii (innym niż</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>biomasa).</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono kotłem węglowym spełniającym wymagania ekoprojektu.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono kotłem na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono ogrzewaniem elektrycznym.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe zastąpiono ogrzewaniem olejowym.</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia nowowystawianych budynków lub lokali, które wykorzystują niskoemisyjne lub zeroemisyjne źródła ciepła [szt.] i [m2]</p> <p>[szt.], [m2] liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych lub lokali, w których przeprowadzono termomodernizację bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania.</p> <p>Strona 172:</p> <p>Reasumując, jakość paliw stałych wykorzystywanych w sektorze komunalno-bytowym oraz zmiany w strukturze paliwowej w tym sektorze wynikają przede wszystkim z wdrażania lokalnych przepisów prawa, realizacji lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej oraz krajowych wymogów legislacyjnych, a także programów ochrony powietrza.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>W ciągu najbliższych kilku lat należy spodziewać się zmian w strukturze paliw. Oznacza to, że w zużyciu paliw stałych na cele grzewcze będzie preferowany szereg paliw niskoemisyjnych (biomasa w urządzeniach niskoemisyjnych (ekoprojekt), gaz, energia elektryczna z OZE, ciepłownictwo, olej opałowy). Zmiana zapotrzebowania na ciepło obecnie realizowana przy wykorzystaniu paliw stałych zajdzie głównie w kierunku paliw gazowych, odnawialnej biomasy, w mniejszym stopniu w kierunku sieci ciepłowniczych i nieznacznie w kierunku oleju opałowego. Z drugiej strony zmiany w strukturze paliwa, przede wszystkim w ogrzewaniu indywidualnym, prowadzą do znacznego ograniczenia emisji zanieczyszczeń z ogrzewania indywidualnego (zwłaszcza pyłów i benzo(a)pirenu), a tym samym obniżenia stężeń tych zanieczyszczeń w powietrzu.</p> <p>W sektorze transportowym obowiązują następując</p> <p>Strona 184:</p> <p>Operacyjne — wdrażane tylko w przypadku ogłoszenia Poziomu 2 PDK dla pyłu zawieszonego PM10:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. prowadzenie kontroli gospodarstw domowych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej; ii. kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi na terenach zabudowanych; iii. zakaz czyszczenia ulic i chodników na sucho (przy temperaturze powyżej 5°C); iv. zalecenie nieużywania dmuchaw do sprzątania ulic, chodników i placów oraz usuwania liści z ulic, chodników i trawników; v. zalecenia ograniczenia prac powodujących zapylenie; vi. zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania albo nie spełniających wymagań ekoprojektu		
--	--	--	--	--

		<p>lub nie oznaczonych niemiecką normą BImSchV2, lub certyfikatami: Blue Angel, Nordic Swan, Flammerverte;</p> <p>vii. zlecenia korzystania z publicznej komunikacji zbiorowej;</p> <p>viii. prowadzenie kontroli pojazdów spalinowych pod kątem emisji spalin;</p> <p>ix. zalecenia rozkładu nadmiernego natężenia ruchu drogowego na odcinki znajdujące się poza obszarem objętym przekroczeniami poziomów zanieczyszczeń.</p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Z zakazu powinny być wyłączone kominki niskoemisyjne, które nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza oraz zdrowie mieszkańców. Możliwość korzystania z takich urządzeń nie może być ograniczana ze względu na ochronę klimatu (odnawialne paliwo), ekonomie (najtaniejsze paliwo), bezpieczeństwo energetyczne (łatwo dostępne paliwo oraz urządzenia nie wymagające zasilania prądem elektrycznym). Wymienione urządzenia wskazane są jako niskoemisyjne w „Zaleceniach Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczących POP” w tabelach nr 23 oraz 24 (załącznik)</p> <p>Strona 189:</p> <p>Operacyjne — wdrażane tylko w przypadku ogłoszenia Poziomu 3 PDK dla pyłu zawieszzonego PM10 lub ozonu</p> <p>i. prowadzenie kontroli gospodarstw domowych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej;</p> <p>ii. kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi na terenach zabudowanych;</p> <p>iii. nasilenie kontroli miejsc w których prowadzi się prace budowlane oraz przeładunkowe w szczególności materiałów sypkich;</p>		
--	--	--	--	--

		<p>iv. zabezpieczenie robót rozbiórkowych oraz zabezpieczenie prac pyłących;</p> <p>v. zakaz czyszczenia ulic i chodników na sucho (przy temperaturze powyżej 5°C);</p> <p>vi. zakaz używania dmuchaw do sprzątania ulic, chodników i placów oraz usuwania liści z ulic, chodników i trawników;</p> <p>vii. zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania albo nie spełniających wymagań ekoprojektu lub nie oznaczonych niemiecką normą BImSchV2, lub certyfikatami: Blue Angel, Nordic Swan, Flammerverte;</p> <p>viii. zalecenia ograniczenia prac powodujących zapylenie;</p> <p>ix. zlecenia korzystania z publicznej komunikacji zbiorowej;</p> <p>x. prowadzenie kontroli pojazdów spalinowych pod kątem emisji spalin;</p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Z zakazu powinny być wyłączone kominki niskoemisyjne, które nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza oraz zdrowie mieszkańców. Możliwość korzystania z takich urządzeń nie może być ograniczana ze względu na ochronę klimatu (odnawialne paliwo), ekonomie (najtańsze paliwo), bezpieczeństwo energetyczne (łatwo dostępne paliwo oraz urządzenia nie wymagające zasilania prądem elektrycznym). Wymienione urządzenia wskazane są jako niskoemisyjne w „Zaleceniach Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczących POP” w tabelach nr 23 oraz 24 (załącznik)</p>			
113.	Polski Alarm Smogowy	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych	Poddany konsultacjom program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja łódzka stwierdza, że: „Analiza przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu i ozonu w strefie	Częściowo uwzględniono	-

114.	Fundacja Frank Bold	dla strefy aglomeracja łódzka	aglomeracja łódzka wykazała, że głównym, źródłem je powodującym jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, przy czym emisja związana jest bezpośrednio z obszarem przekroczeń.”		
115.	Osoba fizyczna		Biorąc pod uwagę fakt, że to właśnie ogrzewanie w źródłach małej mocy (poniżej 1 MW) stanowi główną przyczynę zanieczyszczenia powietrza w strefie, POP powinien zawierać szereg działań, które doprowadzą do znacznego ograniczenia emisji z tych źródeł. Zaproponowane w POP działania są słuszne, jednak ich zakres jest dalece niewystarczający. W związku z powyższym proponujemy następujące zmiany.		
116.	Health & Environment Alliance [HEAL]		<p>Działanie PL1001_ZSO - Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW</p> <p>Działanie to w swoich ogólnych założeniach jest słuszne i powinno stanowić podstawę programu, choć wymaga znaczących modyfikacji.</p> <p>Niestety przyjęte w POP wskaźniki są znacząco za niskie i nie są skorelowane z tzw. uchwałą antysmogową dla województwa łódzkiego. Program zakłada, że na przestrzeni lat 2023-2026 nieefektywne źródła ciepła na paliwa stałe zostaną wymienione na nowoczesne systemy grzewcze na powierzchni 2 595 007 m² - dane dla całego województwa, czyli strefy łódzkiej i strefy aglomeracja łódzka. Przyjmując uśredniony metraż dla gospodarstwa domowego (budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne) na poziomie 74 m² (dane Głównego Urzędu Statystycznego), daje to likwidację nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe w ciągu tych 4 lat w zaledwie 35 067 gospodarstwach domowych. Z danych uzyskanych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków wynika, że w województwie łódzkim na dzień 1.11.2022 zadeklarowanych było ponad 150 000 kotłów poniżej 3 klasy lub które nie mają tabliczki znamionowej. Zgodnie z uchwałą antysmogową kotły te powinny przestać być użytkowane do 1.1.2025. Wskaźniki</p>		<p>Działanie PL1001_ZSO - Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW</p> <p>Ograniczenia w zakresie stosowania paliw i urządzeń na obszarze województwa lub jego części mogą być wprowadzane uchwałą sejmiku województwa w trybie art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska. Procedura wprowadzenia tzw. uchwały antysmogowej prowadzona była niezależnie od Programu ochrony powietrza. W ramach tej procedury prowadzone również były konsultacje społeczne. W Programie wskazano hierarchię instalowania źródeł energii w przypadku nowych lokali zgodnie z którą montaż nowych kotłów węglowych lub na biomasę zasilanych automatycznie spełniających wymagania ekoprojektu jest na ostatnim miejscu. Wprowadzenie zakazu montażu</p>

		<p>przyjęte w POP powinny odnosić się zarówno do danych CEEB oraz do wymogów uchwały antysmogowej - tak obecnie nie jest. Co więcej, można założyć, że przyjęty wskaźnik jest tak niski, że nie odzwierciedla nawet obecnego tempa wymiany nieefektywnych systemów grzewczych opartych o paliwa stałe. Jedynie w ostatnim roku mieszkańcy województwa łódzkiego złożyli około 13 500 wniosków o dofinansowanie nowego źródła ciepła do Programu Czyste Powietrze. Wymiany źródeł ciepła dofinansowywane są też z innych programów, np. przez gminy, a część mieszkańców robi to na własną rękę, nie korzystając z dotacji. Można więc przyjąć, że na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy zlikwidowano lub rozpoczęto proces likwidacji około 25 000 nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe. Tak niskie wskaźniki zawarte w proponowanym POP nie będą działać motywująco na zwiększenie tempa wymiany, które jest konieczne dla wdrożenia uchwały antysmogowej w województwie łódzkim.</p> <p>Ponadto, działanie to powinno wprowadzić zakaz montażu nowych kotłów na węgiel w całym województwie. Rekomendacja ta wynika z szeregu przesłanek, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nowych wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia dotyczących rekomendowanych poziomów dopuszczalnych stężeń dla zanieczyszczeń, które są znacznie niższe niż obowiązujące obecnie w Polsce; - projektowanych zmian w tym zakresie w prawodawstwie Unii Europejskiej, których celem również jest znaczne zaostrzenie norm jakości powietrza; - Polityki Energetycznej Polski do 2040, która przewiduje odejście od spalania węgla w indywidualnych instalacjach grzewczych (do 2030 roku w miastach oraz do 2040 roku na terenach wiejskich); - doświadczeń kryzysu energetycznego w 2022 roku, który doprowadził do gwałtownego wzrostu cen węgla i spadku jego podaży. 	<p>nowych kotłów na węgiel mogłoby wpłynąć negatywnie na interes konsumentów i zapewnienie komfortu cieplnego oraz mogłoby doprowadzić do pogłębiania rozwarstwienia społecznego i powiększania skali ubóstwa energetycznego.</p> <p>Część budynków nie ma dostępu do sieci ciepłowniczej ani gazowej.</p> <p>Konsultowany Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja łódzka został opracowany w celu weryfikacji efektywności założeń bazowego Programu ochrony powietrza oraz oceny, czy założenia te są wystarczające do osiągnięcia głównego celu jakim jest poprawa jakości powietrza na obszarze strefy. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż obecne założenia dotyczące likwidacji nieefektywnych źródeł ciepła na obszarze województwa łódzkiego są niewystarczające, stąd w Programie przyjęto dodatkowe działania mające zapewnić dodatkową redukcję nieefektywnych źródeł ciepła.</p> <p>Przyjęte założenia wynikają z Rocznej oceny jakości powietrza dla województwa łódzkiego, Raport wojewódzki za 2021 r., jak również zmiany „uchwały antysmogowej” dla województwa łódzkiego. Założenia określone w Programie mają za zadanie wspomóc spełnienie założeń programu bazowego i stanowią</p>
--	--	---	---

			<p>Biorąc powyższe czynniki pod uwagę, należy ograniczać instalację nowych źródeł grzewczych, które przyczyniają się do zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>Działanie PL1001_EE - Prowadzenie edukacji ekologicznej</p> <p>Intensywne działania informacyjno-edukacyjne są ważnym elementem wdrażania uchwały antysmogowej i likwidacji nieefektywnych źródeł na paliwa stałe. Zaproponowane działanie ogranicza się jednak tylko do prowadzenia akcji edukacyjnych, podczas gdy w zakresie informowania można podjąć znacznie szersze działania, co przełoży się na zwiększenie tempa wymiany starych systemów grzewczych. W związku z tym proponujemy następujące zmiany w tym działaniu.</p> <p>Zobowiązanie wszystkich gmin do utworzenia i utrzymania punktów obsługi programu Czyste Powietrze, który oferuje dotacje na wymianę starych kotłów na paliwa stałe oraz termomodernizację budynków. Podobne rozwiązanie zostało przyjęte z powodzeniem w Małopolsce.</p> <p>Zobligowanie gmin do zatrudnienia specjalnych doradców, którzy pomogą mieszkańcom przy wymianie starych kotłów, termomodernizacji budynków czy instalacji OZE oraz będą edukować ich w kwestiach jakości powietrza. Liczba potrzebnych ekodoradców powinna być zależna od wielkości gminy. W gminach o liczbie mieszkańców do 20 tys. należy zatrudnić co najmniej 1 ekodoradcę, w gminach o liczbie mieszkańców powyżej 20 tys. – co najmniej 2 ekodoradców, w gminach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys. – co najmniej 3 ekodoradców, a w mieście Łódź – co najmniej 6 Ekodoradców. Finansowanie doradców powinien wesprzeć Urząd Marszałkowski, wykorzystując do tego fundusze unijne.</p>		<p>minimalny stopień działań, które pozwolą na osiągnięcie głównych założonych celów, przede wszystkim poprawy jakości powietrza na terenie województwa łódzkiego.</p> <p>Działanie PL1001_EE - Prowadzenie edukacji ekologicznej</p> <p>Program ochrony powietrza określa ramy do podejmowania dalszych działań. Utworzenie i utrzymywanie punktów obsługi programu Czyste Powietrze, zatrudnienie doradców energetycznych oraz umieszczenia informacji o jakości powietrza, uchwale antysmogowej i dostępnych dotacjach na głównej stronie internetowej gminy wpisują się w zakres działań edukacyjnych. Powyższe działania są prowadzone przez gminy. Należy wskazać, że w Programie ochrony powietrza dla strefy aglomeracja łódzka, zostały określone wymagania ilościowo-jakościowe dla działań edukacyjnych, zarówno poprzez określenie efektu rzeczowego – tj. ilości wydarzeń edukacyjnych, jak również opisanie szerokiego zakresu działań edukacyjnych, jakie mogą być realizowane.</p>
--	--	--	---	--	---

		<p>Gminy powinny być również zobowiązane do umieszczenia informacji o jakości powietrza, uchwale antysmogowej i dostępnych dotacjach na głównej stronie internetowej gminy. Jest to działanie praktycznie bezkosztowe, a może przelożyć się na znaczny wzrost świadomości społecznej w zakresie konieczności poprawy jakości powietrza. Taki obowiązek został wprowadzony w małopolskim POP.</p> <p>Obecny zapis obligujący gminy do przeprowadzenia 3 akcji edukacyjnych rocznie jest nieprecyzyjny. Niestety nie określono wymagań ilościowo-jakościowych dla tych działań, przez co będzie to mogło być wszystko – od szeroko zakrojonych kampanii po kameralne spotkania dla kilku osób. Gminy powinny być zobowiązane do dotarcia z informacją o wymogach uchwały antysmogowej i możliwych źródłach dofinansowania do wymiany kotłów co najmniej raz na pół roku do każdego punktu adresowego, pod którym eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe (dane dostępne są dla gmin w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków). Działanie takie można skoordynować z wysyłką zawiadomień o podatku od nieruchomości, przez co może być ono wdrożone praktycznie bezkosztowo. Takie działanie zostało zapisane w małopolskim POP.</p> <p>Warto również rozważyć zwiększenie liczby akcji informacyjno-edukacyjnych dla większych gmin. Przykładowo w województwie mazowieckim największe gminy zobligowane są przeprowadzenia 5 takich inicjatyw rocznie.</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Działanie PL1001_KPP - Prowadzenie działań kontrolnych</p> <p>Skuteczna egzekucja przepisów jest kluczowym elementem dla wdrożenia uchwały antysmogowej. Założone działanie jest słuszne, jednak przyjęte wskaźniki są znacząco za niskie. Rekomendujemy w tym względzie przyjęcie wskaźników wprowadzonych już w małopolskim POPIe:</p> <p>Kontrole powinny corocznie objąć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 120 budynków w gminach o liczbie mieszkańców do 10 tys., - 200 budynków w gminach o liczbie mieszkańców między 10 tys. a 20 tys., - 400 budynków w gminach o liczbie mieszkańców między 20 tys. a 50 tys., - 1000 budynków w gminach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys. <p>Ponadto, Urząd Marszałkowski powinien przygotować wytyczne do procedury kontroli palenisk, tak aby ujedynolicić działania gmin w tym względzie. Warto również zadbać o wsparcie finansowe działań kontrolnych prowadzonych przez gminy. Urząd Marszałkowski może do tego wykorzystać zarządzane przez siebie fundusze unijne - np. dofinansowania do wyposażenia urzędników i straży gminnych.</p>	<p>Działanie PL1001_KPP - Prowadzenie działań kontrolnych</p> <p>Proponowana liczba kontroli jest, minimalną liczbą kontroli, która musi zostać przeprowadzona przez gminy, dla prawidłowej realizacji założeń Programu.</p> <p>W przypadku gdy gmina uzna, że działanie to jest mało wystarczające może zwiększyć ilość prowadzonych kontroli, biorąc pod uwagę, że przepisy prawa również nakładają na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek kontroli w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminie.</p> <p>Program ochrony powietrza określa ramy do podejmowania dalszych działań w związku z powyższym nie ma konieczności przygotowywania wytycznych do procedury kontroli palenisk. Regulacje w zakresie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska zostały zawarte m.in. w ustawie Prawo ochrony środowiska.</p> <p>W rozdziale 7.6 wskazane zostały możliwe źródła finansowania działań naprawczych.</p>
--	--	---	--

		<p>Ograniczenia emisji z transportu drogowego</p> <p>W wykazie i opisie planowanych do realizacji priorytetowych działań naprawczych nie uwzględniono działań ukierunkowanych na ograniczenie emisji z transportu drogowego. Należy wskazać, że zgodnie z projektem programu ochrony powietrza, udział emisji z transportu drogowego w ładunku emisji powstałym w granicach aglomeracji łódzkiej jest niewielki, ale nie pomijalny w odniesieniu do PM10 i PM2,5, a jednocześnie bardzo istotny w zakresie emisji prekursorów ozonu - tlenków azotu. Ponadto, oczywistym jest, że w centrum miasta oraz przy głównych ciągach komunikacyjnych udział ten jest znacząco wyższy i może stanowić główne źródło zanieczyszczenia powietrza. Ponadto, transport drogowy wiąże się ze zjawiskiem unosu wtórnego.</p> <p>W związku z powyższym wśród działań naprawczych powinny znaleźć się również działania ukierunkowane na ograniczenie emisji z transportu drogowego. Takimi działaniami są przede wszystkim działania zmierzające do bezpośredniego ograniczenia ruchu samochodowego, w szczególności utworzenie w Łodzi strefy czystego transportu. Program ochrony powietrza powinien zobowiązać Prezydenta Łodzi do przeprowadzenia w terminie 1 roku kompleksowej analizy możliwości utworzenia strefy czystego transportu oraz najbardziej optymalnego z punktu widzenia interesu społecznego określenia granic strefy i zasad w niej obowiązujących (w tym wymaganej normy EURO samochodów dopuszczonych do poruszania się w granicach strefy). Ponadto, działania na rzecz ograniczenia emisji z transportu drogowego powinny uwzględniać tworzenie i rozwijanie stref ograniczonego ruchu, stref płatnego parkowania, nasadzenia zieleni przy głównych ciągach komunikacyjnych, rozwój transportu zbiorowego, rozwój infrastruktury rowerowej. Ograniczeniu wtórnego unosu pyłu służy również obowiązek czyszczenia ulic na mokro.</p>	<p>Ograniczenia emisji z transportu drogowego</p> <p>Prowadzone analizy wskazują, że transport drogowy nie jest główną przyczyną występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu na terenie aglomeracji łódzkiej, zatem nie ma konieczności wskazywania działań naprawczych ukierunkowanych na ograniczenie emisji z transportu drogowego, jako działań priorytetowych.</p> <p>Ponadto, w podrozdziale 7.1 części opisowej „Kierunki działań naprawczych” w pkt 2 wskazane zostały działania ograniczające emisję pierwotną oraz wtórną z transportu drogowego. Dodatkowo, w rozdziale 5 Planu działań krótkoterminowych przedstawiono sposoby organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie aglomeracja łódzka, które obejmują działania na rzecz ograniczenia emisji z transportu drogowego wskazane w uwadze.</p> <p>Należy również podkreślić, że działania, ukierunkowane na ograniczenie emisji z transportu drogowego regulują także inne ogólnie obowiązujące przepisy prawa m.in. Prawo o ruchu drogowym, czy też ustawa o transporcie drogowym.</p>
--	--	---	--

		<p>Uwagi do Planu działań krótkoterminowych</p> <p>W Planie działań krótkoterminowych nie przewidziano żadnych działań w celu zmniejszenia narażenia zdrowia ludzi w przypadku wystąpienia 1 poziomu ostrzegania. Działania ostrzegawcze i operacyjne przewidziane są dopiero od 2 poziomu ostrzegania. Takiego rozwiązania nie można zaakceptować, ponieważ już ryzyko przekroczenia poziomów docelowych i dopuszczalnych zanieczyszczeń wiąże się ze znaczącym zagrożeniem dla zdrowia i życia ludzi, w szczególności grup najbardziej narażonych - dzieci, osób starszych, osób cierpiących na schorzenia układu krążeniowo-oddechowego.</p> <p>Należy podkreślić, że w niektórych województwach (mazowieckie, małopolskie) już od 1 poziomu ostrzegania wprowadza się działania nie tylko ostrzegawcze, ale nawet zakaz eksploatacji instalacji na paliwa stałe, które nie stanowią głównego źródła ogrzewania (przede wszystkim kominków i piecyków ozdobnych użytkowanych w celach rekreacyjnych).</p> <p>Warto zauważyć, że obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne zanieczyszczeń, w tym pyłu PM10 i PM2,5, są znacznie mniej rygorystyczne, niż wytyczne Światowej Organizacji Zdrowia, które określają względnie bezpieczne dla zdrowia tych poziomy zanieczyszczeń. Przekroczenie poziomu docelowego lub dopuszczalnego jest sytuacją nieakceptowalną z punktu widzenia prawa krajowego i unijnego, stanowi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, w związku z czym powinno spotkać się z szybką i efektywną reakcją w postaci działań krótkoterminowych.</p> <p>Ponadto, brak jakichkolwiek działań krótkoterminowych w przypadku ryzyka przekroczenia poziomów docelowych lub dopuszczalnych jest niezgodny z § 9 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019</p>	<p>Uwagi do Planu działań krótkoterminowych</p> <p>Uzupełniono zapisy w Planie działań krótkoterminowych, poprzez dopisanie działań mających na celu zmniejszenie narażenia ludzi w przypadku wystąpienia 1 poziomu ostrzegania.</p> <p>W odniesieniu do uwagi dotyczącej działań operacyjnych wdrażanych w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, rozszerzono zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania o ogrzewacze wolnostojące i piece kaflowe.</p> <p>Odnosząc się do uwagi iż zakaz spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi obowiązuje wszędzie, a nie tylko na terenach zabudowanych należy zauważyć iż działanie operacyjne dotyczy kontroli tego zakazu na terenach zabudowanych mając na uwadze że zanieczyszczenie powietrza jest większe na terenach o ściślejszej zabudowie.</p>
--	--	--	--

		<p>r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. poz. 1159), zgodnie z którym część opisowa planu obejmuje w szczególności działania krótkoterminowe przewidziane do realizacji w przypadku przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych.</p> <p>Odnosząc się do działań operacyjnych wdrażanych w przypadku ogłoszenia 2 i 3 poziomu ostrzeżenia należy wskazać, że sformułowanie zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania jest nieprecyzyjne i może prowadzić do powstania wątpliwości interpretacyjnych, które utrudnią egzekwowanie zakazu. Ponadto, ograniczenie zakazu wyłącznie do kominków skutkować może dalszą eksploatacją instalacji takich jak piece kaflowe, kozy itp. W związku z tym sugeruje się zmianę ww. sformułowania na następujące: zakaz eksploatacji miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe (np. kominków, kóz, pieców), jeżeli nie stanowią jedynego źródła ogrzewania. Należy również rozważyć poszerzenie tego zakazu o kotły na paliwo stałe niespełniające wymagań ekoprojektu lub 5 klasy wg. normy PN-EN 303-5, które nie stanowią głównego źródła ogrzewania (np. jeśli dom lub lokal wyposażony jest w dwa kotły na paliwo stałe, kocioł gazowy lub elektryczny albo pompę ciepła).</p> <p>W zakresie, w jakim plan działań krótkoterminowych przewiduje prowadzenie kontroli gospodarstw domowych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej oraz kontroli w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi na terenach zabudowanych należy określić wymaganą liczbę takich kontroli w ciągu doby. W innym przypadku niemożliwa będzie kontrola realizacji tego działania przez gminy. Ponadto, należy podkreślić, że zakaz spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi obowiązuje wszędzie, a nie tylko na terenach zabudowanych. Odpady tego rodzaju podlegają bowiem selektywnej zbiórce (ew. kompostowaniu lub</p>		
--	--	--	--	--

			odzyskowi poprzez spalanie w instalacjach), a ich termiczne przekształcanie poza instalacjami stanowi w każdym przypadku wykroczenie.		
117.	Prezydent Miasta Łodzi	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka	<p>Część kierunkowa powinna mieć uzasadnienie w etapie diagnostycznym, natomiast nigdzie w treści dokumentu programu nie wskazano, że za część emisji, zwłaszcza benzopirenu, odpowiadają działania nielegalne, zwłaszcza spalanie odpadów komunalnych, przemysłowych i ogrodowych a także opału pozajakościowego (np. mokre drewno) w domowych paleniskach oraz paleniskach otwartych i ogniskach (palenie liści, odpadków kuchennych, plastikowych butelek, płyt meblowych, ścinków ze szwalni etc.). Mimo to na s. 148 ww. dokumentu nakłada się na gminę obowiązek "kontrolowania przez straż miejską, gminną lub upoważnionych pracowników urzędu, gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach".</p> <p><u>Proponuję, aby w części diagnostycznej programu na s. 34 wskazać na proces, który przy emisji powierzchniowej decyduje o powstawaniu benzopirenu, a na stronach 40-43 programu odwołać się szczegółowo do spalania odpadów, jako jednego z istotnych źródeł tego zanieczyszczenia.</u></p>	Uwzględniono	Dokonano uzupełnień w dokumencie.
			<p>W rozdziale 7.3 programu „Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych” zwracam uwagę na działanie nr PL1001/01 Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW, którego celem jest podjęcie działań mających na celu zastąpienie źródeł ciepła o niskiej wydajności energetycznej zasilanych paliwami stałymi, efektywnymi źródłami energetycznymi w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze. Obszar realizacji działań obejmuje budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne), budynki użyteczności publicznej, budynki usługowe, produkcyjne oraz handlowe.</p> <p>Należy zweryfikować oraz podać źródło danych <u>w Tabeli 32. Wymagany efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL1001_ZSO dla poszczególnych gmin w</u></p>	Nie uwzględniono	Efekt rzeczowy został określony z wykorzystaniem danych o wielkości emisji, przekazanych przez KOBiZE do GIOŚ oraz Roczna ocenę jakości powietrza w województwie łódzkim za rok 2021. W oparciu o ww. informacje oraz dokumenty strategiczne wskazujące plany scenariusza bazowego zweryfikowano efekt redukcji emisji zanieczyszczeń względem roku 2021. Analiza wykazała niewystarczający poziom redukcji emisji zanieczyszczeń dla scenariusza bazowego, dlatego też

		<p><u>strefie aglomeracja łódzka, szczególnie w kontekście danych dotyczących Miasta Łodzi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wymagana powierzchnia, na której wymagana jest zmiana sposobu ogrzewania [m²], – szacunkowe koszty podane na lata 2021-2026. <p>Z uwagi na to, iż w latach 2021 – 2022 r. łączna powierzchnia lokali/budynków na której wymieniono bądź zlikwidowano nieefektywne indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe wyniosła 95 835,57 m² – według sprawozdań z realizacji POP (czyli stanowi prawie sumaryczną wielkość przewidywaną na lata 2021-2023) zasadne wydaje się zweryfikowanie Tab. 31. Harmonogramu realizacji działań naprawczych oraz Tab. 32 Wymagany efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL1001_ZSO dla poszczególnych gmin w strefie aglomeracja łódzka.</p> <p>Obowiązek realizacji zadań naprawczych został nałożony na wódaty 5 gmin aglomeracji łódzkiej oraz właścicieli i zarządzających lokalami, budynkami i nieruchomościami, z drugiej zaś strony, efekt rzeczowy dla realizacji tych działań (Tab.32) oczekiwany jest na najwyższym poziomie w przypadku gminy Miasto Łódź, brak natomiast wymaganego efektu dla pozostałych gmin w latach 2021-2023. Podane liczby są istotne w kontekście wymogu monitorowania przez gminę realizacji działań do Zarządu Województwa Łódzkiego w terminie do 15 lutego każdego roku za rok poprzedni.</p>		<p>określono działania naprawcze, które pozwolą osiągnąć wystarczający poziom redukcji zanieczyszczeń do roku 2026 z udziałem scenariusza redukcji.</p> <p>Wymaganą powierzchnię wynikającą ze zmiany sposobu ogrzewania określono w oparciu o wielkość emisji pochodzącej ze źródeł przyczyniających się do ponadnormatywnych wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz wskaźnika redukcji emisji związanej z realizacją działań naprawczych w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł o mocy <1MW.</p> <p>Kwestie dotyczące określenia efektywności ekologicznej, doprecyzowano w podrozdziale 7.1 Programu.</p>
		<p>W działaniu PL1001/01 Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW, jako wsparcie finansowe wskazano regionalne i ogólnokrajowe programy wsparcia, w tym m.in. programy narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska takie jak np. Czyste Powietrze. Czy w takim wypadku nie byłoby możliwe zebranie danych sprawozdawczych na poziomie całej aglomeracji/regionu. Tym bardziej, że istnieje elektroniczny system raportowania dla tych programów tj. Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej.</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>Obowiązek przekazywania sprawozdań okresowych z realizacji programu ochrony powietrza przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miasta oraz starostów wynika z art. 94 ust. 2c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony Środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm.).</p>

		<p>Na stronie 156 znajduje się zapis "Zgodnie z oceną aktualności Strategii Zintegrowanego Rozwoju Miasta Łodzi 2020+ (z uwagi na zmieniające się okoliczności prawno-gospodarcze), obecna strategia nie poświęca dostatecznej uwagi zagadnieniu związanym z kryzysem klimatycznym.." Zwracam uwagę, że aktualnie obowiązującym dokumentem strategicznym określającym zasady prowadzenia polityki rozwoju miasta jest Strategia Rozwoju Miasta Łodzi 2030+, przyjęta uchwałą nr L/1535/21 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 17 listopada 2021 r. https://uml.lodz.pl/dla-mieszkanow/o-miescie/strategia-lodzi-iplanowanie/strategia-rozwoju-lodzi/</p>	Uwzględniono	Dokonano korekty w dokumencie.
		<p>Na stronach 191-192 znajduje się zapis: "Narzędzi zmniejszania ruchu drogowego jest wiele. Prowadzą one w konsekwencji do obniżenia emisji komunikacyjnych na terenach o dużym zagęszczeniu drogowym. Takimi metodami są:..."</p> <p>Wśród wymienionych metod/działań opisano głównie narzędzia administracyjne do ograniczania ruchu samochodowego, a nie uwzględniono większości działań pozytywnych, przyciągających ludzi do alternatywnych form transportu - pojawiają się jedynie parkingi park&ride oraz darmowa komunikacja publiczna, której skuteczności w ograniczaniu emisji, jak dotychczas, nie zweryfikowano w praktyce.</p> <p>Ten blok tekstu należy uzupełnić o brakujące zapisy takie, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu szynowego (w tym aglomeracyjnego) pod kątem poprawy efektywności i dostępności transportu • zakup taboru transportu zbiorowego zapewniającego dostępność dla osób z niepełnosprawnościami • budowa węzłów multimodalnych • modernizacja i budowa infrastruktury pieszej i rowerowej • zapewnianie priorytetu dla transportu zbiorowego w warstwie organizacyjnej i infrastrukturalnej 	Uwzględniono	Dokonano uzupełnień w dokumencie.

			<ul style="list-style-type: none"> • budowa urządzeń brd pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa niechronionym użytkownikom ruchu • zwiększanie pracy przewozowej transportu zbiorowego oraz rozbudowa sieci połączeń aglomeracyjnych. 		
118.	Burmistrz Aleksandrowa Łódzkiego	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka	<p>Ppkt 7.2 Wykaz i opis planowanych do realizacji priorytetowych działań naprawczych w strefie aglomeracja łódzka. Ust. 1 Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW (kod PL1001_ZSO). Akapit 5 – wnosimy o zastąpienie słowa „może być” słowem „musi” w kontekście przedstawienia przez właściciela nieruchomości zaświadczenia o likwidacji starego źródła ciepła. Jako samorząd, który od 2017r prowadzi skuteczną wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, potwierdzenie usunięcia starego węglowego źródła ciepła jest warunkiem obligatoryjnym by uzyskać dotację celową na wymianę źródła ciepła.</p>	Nie uwzględniono	Z przepisów prawa nie wynika obowiązek likwidacji wymienianego źródła ciepła. Wymiana źródła ciepła nie zawsze jest finansowana z dotacji wymagającej potwierdzenia usunięcia nieefektywnego pieca w formie np. zaświadczenia.
			<p>Ppkt 7.3 Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych. Tabela 31 i 32 (harmonogram realizacji działania PL1001_ZSO – redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1MW/wymagany efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL1001_ZSO dla poszczególnych gmin w strefie aglomeracja łódzka). W wierszach dotyczących efektu rzeczowego jako wskaźnik realizacji działania podana została powierzchnia lokali/budynków, na której zlikwidowano lub wymagana jest zmiana nieefektywnego indywidualnego źródła ciepła na paliwa stałe. W naszej ocenie będzie to trudny do wskazania efekt do momentu objęcia wszystkich nieruchomości na terenie gminy dokładną inwentaryzacją. Na dzień dzisiejszy miarodajnym efektem jest ilość zlikwidowanych źródeł.</p>	Nie uwzględniono	Wskaźnik monitorowania modernizowanej powierzchni budynków stanowi ilość m ² powierzchni użytkowej poddanej termomodernizacji. Wskaźnik ten jest rzeczowym argumentem skuteczności zmniejszenia udziału powierzchni ogrzewanych za pośrednictwem nieefektywnych źródeł ciepła. Podanie ilości koniecznych do wymiany nieefektywnych źródeł energii może doprowadzić do wymiany określonej liczby kotłów jednak o niewystarczającej mocy, która nie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń w wystarczającym stopniu i tym samym nie spełni koniecznych do osiągnięcia celów redukcji emisji wskazanych w Programie.

					<p>Sposób określenia powierzchni użytkowej budynków wskazuje ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.</p> <p>Źródłem danych o powierzchni, po zrealizowaniu zadania mogą być dokumenty będące w posiadaniu właściciela nieruchomości, które będą potwierdzały faktyczną powierzchnię użytkową budynku lub instytucje udzielające dofinansowania.</p>
			<p>Ppkt 7.3 Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych. Tabela 34 (harmonogram realizacji działania PL1001_KPP – prowadzenie działań kontrolnych). W wierszu dotyczącym efektu rzeczowego wskazana została minimalna liczba kontroli w ciągu roku. Z zapisu nie wynika czy powinny to być kontrole planowane czy wynikające z interwencji mieszkańców. Ponadto w przypadku Gminy Aleksandrów Łódzki, która jako jedyna w aglomeracji łódzkiej nie posiada Straży Miejskiej, warunek ten może być trudny do spełnienia, w szczególności w ścisłym okresie grzewczym. Kontrole przeprowadzane są przez upoważnionego pracownika Urzędu Miejskiego, tylko w godzinach pracy urzędu, który nie zawsze ma możliwość przeprowadzenia natychmiastowej kontroli. Często też nieruchomość nie jest udostępniana do kontroli, co skutecznie uniemożliwia jej przeprowadzenie. Ta sama sytuacja dotyczy możliwości wystawienia mandatów (wskaźnik monitorowania) przez pracownika Urzędu.</p>	Nie uwzględniono	<p>Program ochrony powietrza określa ramy do podejmowania dalszych działań w związku z powyższym nie ma konieczności przygotowywania wytycznych do procedury kontroli. Regulacje w zakresie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska zostały zawarte m.in. w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy prawa nakładają na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek kontroli również w zakresie utrzymania czystości i porządku. Kontrole powinny być prowadzone w wyniku zgłoszeń mieszkańców jak i w wyniku zaplanowanych działań prewencyjnych.</p>
			<p>Ppkt 7.5 Podmioty korzystające ze środowiska oraz osoby fizyczne niebędące podmiotem korzystającym ze środowiska oraz wskazanie ich ograniczeń i obowiązków związanych z realizacją programu. Wnosimy o doprecyzowanie zapisu dotyczącego obowiązku przekazywania przez samorząd informacji z zakresu wydawanych decyzji, w szczególności</p>	Częściowo uwzględniono	<p>Dokonano korekty zapisu.</p> <p>Zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony Środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm.).</p>

			<p>pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza i pozwoleń zintegrowanych.</p>		<p>w programie ustala się obowiązki organów administracji, polegające na przekazywaniu organowi przyjmującemu program informacji o wydawanych decyzjach mających wpływ na realizację programu.</p> <p>Przekazywanie zarządowi województwa informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu, wynika również z § 5 pkt 1 ppkt a Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159).</p>
119.	Prezydent Miasta Zgierz	<p>Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka</p>	<p>Harmonogram realizacji działania PL1001_KPP – Prowadzenie działań kontrolnych - tabela 34 - w efekcie rzeczowym wpisano, iż liczba kontroli przestrzegania przepisów dot. ochrony powietrza ma wynosić minimum 50 w ciągu roku, na co gmina winna wydać 30 tysięcy złotych w ciągu roku (lata od 2021 do 2026). Z treści pkt. 7.2. ppkt. 3 nie wynika wprost czy kontrole mają mieć charakter prewencyjny, czy winny być wynikiem zgłoszeń mieszkańców? Bez względu na powyższą formę nie jest wprost wiadome na co konkretnie mają być wydane i udokumentowane środki finansowe (można jedynie domniemywać, że np. na koszty badań popiołu). Wobec powyższego oczekuje się sprecyzowania kwestii wydatków (np. czy należy/można wliczyć koszty pracownicze). Ewentualnym rozwiązaniem co do ww. mierników byłoby przyjęcie, że np. gmina jest zobowiązana podjąć kontrolę 100% zgłoszeń mieszkańców.</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>Program ochrony powietrza określa ramy do podejmowania dalszych działań. Kontrole powinny być prowadzone w wyniku zgłoszeń mieszkańców, jak i w wyniku zaplanowanych działań prewencyjnych. Koszty realizacji przedmiotowego działania naprawczego, mają obejmować czynności ściśle związane z prowadzeniem przedmiotowych kontroli.</p>
			<p>W punkcie 7.1 Kierunki działań naprawczych ppkt 1 – Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora komunalno-bytowego charakteryzującego się</p>	<p>Uwzględniono</p>	<p>Dokonano korekty w dokumencie.</p>

		<p>źródłami o małej mocy do 1 MW zapisano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „zaleca się zastąpienie urządzeń pozaklasowych źródłami opalanymi paliwem gazowym, olejem opałowym lub zainstalowaniem nowoczesnych kotłów na węgiel lub biomasę, przy czym zastosowane źródła muszą spełniać wymagania ekoprojektu, być zasilane energią elektryczną lub czerpać energię z gruntu (pompy ciepła)”. W związku z powyższym katalogiem nie jest zrozumiałe do jakich kwestii odnosi się zapis „być zasilane energią elektryczną lub czerpać energię z gruntu (pompy ciepła)”. Ponadto wydaje się zasadnym dopisanie pozostałych rodzajów pomp ciepła, - „zaplanowaniem wsparcia finansowego w zakresie utrzymania prawidłowej eksploatacji źródeł i pomoc finansowa w zakresie możliwości nabycia dedykowanego paliwa po realizacji wymiany źródła energii”. Powyższy zapis wydaje się zbyt restrykcyjny w odniesieniu do zapewnienia pomocy finansowej. 		
		<p>W punkcie 7.3 Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych tabela 31, w opisie działań w pkt. 2 tiret pierwsze wpisano „zaprzestanie spalania paliw stałych w sektorze komunalno-bytowym”. Nie doprecyzowano czy zapis ten należy traktować jako docelowy do wykonania do końca 2026 r., w sytuacji gdy w opiniowanym dokumencie równoważnie występuje możliwość funkcjonowania kotłów na węgiel lub na biomasę zasilanych automatycznie spełniających wymagania ekoprojektu. Natomiast uchwała antysmogowa dopuszcza użytkowanie ww. kotłów do tzw. śmierci technicznej, a użytkowanie kotłów 3 i 4 klasy do 1 stycznia 2028r. W takim układzie, który akt prawa miejscowego będzie musiał być stosowany.</p> <p>W tabeli nr 31 w zakresie działań wskazano także na:</p> <p>1) inwentaryzację źródeł ciepła na terenie gminy – rodzi się pytanie czemu służyć ma ten zapis w sytuacji działania systemu CEEB i aktualnego wdrażania projektu ZONE, czy wg niniejszego projektu uchwały gmina winna prowadzić</p>	Częściowo uwzględniono	<p>Zapisy tzw. uchwały antysmogowej oraz Programu ochrony powietrza nie kolidują ze sobą. Program ochrony powietrza nie wprowadza zakazów dot. użytkowania kotłów na paliwa stałe a określa jedynie cele planowane do osiągnięcia w okresie realizacji programu polegające min. na zaprzestaniu spalania paliw stałych w sektorze komunalno-bytowym.</p> <p>W odniesieniu do uwagi określonej w ppkt. 1) dokonano korekty zapisu.</p> <p>W odniesieniu do uwagi określonej w ppkt. 2) należy wskazać, że zasadne jest stosowanie hierarchii instalowania źródeł energii w nowych lokalach wskazanej w programie</p>

		<p>odrębną bazę źródeł ciepła?</p> <p>2) położenie nacisku na podłączanie nowych lokali do sieci ciepłowniczej zgodnie z hierarchią (...) - powyższe wymaga wyjaśnienia czy na podstawie zapisów uchwały będzie możliwe stosowanie przyjętej w jej treści hierarchii np. w decyzjach o warunkach zabudowy oraz jakie przesłanki muszą być spełnione, aby inwestor mógł np. pominąć wskazane w tiret drugie OZE (pompy ciepła) i przejść do zamontowania instalacji wymienionej w tiret trzecie lub następne. Natomiast w związku z parametrami wskaźników monitorowania dotyczącymi liczby i powierzchni budynków/lokali (bez doprecyzowania czy chodzi np. o powierzchnię użytkową) trzeba wskazać, że tak określone dane gmina jest w stanie zorganizować i podać tylko dla budynków/lokali z gminnego zasobu nieruchomości. Dla innych istniejących na terenie gminy budynków/lokali niż ww. jak i nowo wybudowanych budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych gmina nie gromadzi takich danych. Przeprowadzenie wskazanej inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie gminy, choćby dla grupy już istniejących obiektów poza gminnych najprawdopodobniej nie będzie możliwe do zrealizowania do końca 2024 r. Ponadto jeżeli mieszkańcy dokonywać będą wymiany źródeł to zgodnie z ustawą zobowiązani są złożyć deklarację zawierającą informacje o wymianie źródła ciepła. Informacje o źródłach ciepła w budynkach zgromadzone dotychczas w systemie CEEB, zostały przeniesione do programu ZONE pozostającego do 18 września br. w fazie projektu. Wydaje się właściwym aby założenia uchwały co do sprawozdawczości skonstruować w sposób kompatybilny z danymi z tego systemu.</p>	<p>ochronnych powietrza przy zachowaniu zgodności z innymi przepisami prawa min. z zakresu prawa budowlanego czy też zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Wskaźnik monitorowania modernizowanej powierzchni budynków stanowi ilość m² powierzchni użytkowej poddanej termomodernizacji. Wskaźnik ten jest rzeczowym argumentem skuteczności zmniejszenia udziału powierzchni ogrzewanych za pośrednictwem nieefektywnych źródeł ciepła. Podanie ilości koniecznych do wymiany nieefektywnych źródeł energii może doprowadzić do wymiany określonej liczby kotłów jednak o niewystarczającej mocy, która nie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń w wystarczającym stopniu i tym samym nie spełni koniecznych do osiągnięcia celów redukcji emisji wskazanych w Programie ochrony powietrza.</p> <p>Sposób określenia powierzchni użytkowej budynków wskazuje ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.</p> <p>Źródłem danych o powierzchni, po zrealizowaniu zadania mogą być dokumenty będące w posiadaniu właściciela nieruchomości, które będą potwierdzały faktyczną powierzchnię użytkową budynku lub</p>
--	--	--	---

				instytucje udzielające dofinansowania.
				<p>Ustawodawca określając terminy przekazywania sprawozdań oraz wskazując wskaźniki monitorowania postępu dla planowanych działań naprawczych uznał, iż czas potrzebny na zebranie danych jest wystarczający. Obowiązek przekazywania sprawozdań oraz ich zakres wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony Środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza z dnia 15 lutego 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 350).</p>
			<p>W punkcie 7.5 Podmioty korzystające ze środowiska oraz osoby fizyczne niebędące podmiotem korzystającym ze środowiska oraz wskazanie ich ograniczeń i obowiązków związanych z realizacją programu jest zapisane, iż: „samorząd przekazuje informacje z zakresu wydawanych decyzji, w szczególności: decyzji administracyjnych zawierających informacje o emisji zanieczyszczeń do powietrza, pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pozwoleń zintegrowanych oraz informacji o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy POŚ – zgłoszeń eksploatacji instalacji. Informacje o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy POŚ zgłoszeniach instalacji należy przekazywać co najmniej raz do roku łącznie ze sprawozdaniami lub w sposób zwyczajowo przyjęty, tak jak przekazywane są informacje o pozwoleniach emisyjnych”. Wymienionych decyzji nie wydaje organ wykonawczy gminy w związku z powyższym zebranie od właściwych organów tj.</p>	<p>Częściowo uwzględnione</p> <p>Dokonano korekty zapisu.</p> <p>Zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm.), w Programie ustala się obowiązki organów administracji, polegające na przekazywaniu organowi przyjmującemu program informacji o wydawanych decyzjach mających wpływ na realizację programu.</p> <p>Przekazywanie zarządowi województwa informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu, wynika również z §</p>

			<p>starosty i marszałka województwa tych informacji nakłada na gminę kolejne (nieuzasadnione) obowiązki, gdyż te informacje mogą być przekazane bezpośrednio przez ww. organy. Ponadto należy zauważyć, że poza wydanymi decyzjami administracyjnymi występują jeszcze procedury wymagające jedynie zgłoszenia eksploatacji instalacji. Z doświadczenia naszej gminy wynika, że jest to czynnik mający istotne znaczenie w sferze zanieczyszczenia powietrza. Wobec powyższego wnoszę o doprecyzowanie zapisów w sposób jednoznaczny, nieobligujący gminy do przekazywania tych informacji w ramach sprawozdania wynikającego z realizacji opiniowanej uchwały.</p>		<p>5 pkt 1 ppkt a Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159).</p>
--	--	--	---	--	---